

**UCHWAŁA NR XLV/514/22
RADY MIEJSKIEJ W GOSTYNIU**

z dnia 24 listopada 2022 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów
Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2023-2025**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r., poz. 559 z późn. zm.), w związku z art. 4¹ ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2021 roku, poz. 1119 ze zm.) oraz art. 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz. U. z 2020 roku, poz. 2050 ze zm.)

Rada Miejska w Gostyniu uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2023-2025”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gostynia.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2023 roku.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Mirosław Żywicki

Załącznik do uchwały Nr XLV/514/22
Rady Miejskiej w Gostyniu
z dnia 24 listopada 2022 r.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA
NARKOMANII NA LATA 2023-2025**

ROZDZIAŁ I

POSTANOWIENIA OGÓLNE

1. Wprowadzenie
2. Diagnoza problemów uzależnień w gminie Gostyń
3. Najbardziej niepokojące zjawiska w gminie Gostyń
4. Pomoc udzielana osobom uzależnionym i ich rodzinom w gminie Gostyń
5. Cel szczegółowy programu
6. Główne cele programu
7. Odbiorcy programu
8. Podmioty realizujące Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

ROZDZIAŁ II

ZADANIA Z ZAKRESU GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI

I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ

PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII ORAZ SPOSOBY ICH REALIZACJI

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych.
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego

ROZDZIAŁ III

ŚRODKI FINANSOWE GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI

I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Źródła finansowania programu
2. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

ROZDZIAŁ IV

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Spodziewane efekty realizacji programu
2. Sposób kontroli realizacji programu
3. Czas realizacji programu

Rozdział I

POSTANOWIENIA OGÓLNE

1. Wprowadzenie

Program to podstawowy dokument polityki społecznej i zdrowia publicznego, który służy realizacji kierunków i celów działań na rzecz poprawy zdrowia, a w szczególności w obszarze problemów uzależnień, skierowany do mieszkańców gminy Gostyń.

Priorytetem programu jest, aby wszyscy mieszkańcy gminy Gostyń, niezależnie od wieku czy statusu społecznego, uzyskali większą świadomość tego, jak ich ryzykowne zachowania związane z używaniem środków psychoaktywnych wpływają na zdrowie. Celem programu jest zmniejszenie

skali zjawiska problemów uzależnień na terenie gminy Gostyń przez zachowania prozdrowotne i pełne uczestnictwo w edukacji, pracy, życiu społecznym i rodzinnym. W ramach tego celu zaplanowano zadania, które mają wpłynąć na promowanie zdrowia, a tym samym ograniczyć problemy, wynikające z uzależnień oraz używania substancji psychoaktywnych.

Program łączy różne działania profilaktyczne z obszaru problematyki uzależnień, realizowane dotychczas na podstawie przepisów kilku ustaw, o różnych źródłach i poziomach finansowania (przeciwdziałanie alkoholizmowi i narkomanii, uzależnieniom behawioralnym).

Program przygotowano w oparciu o doświadczenia zdobyte w trakcie realizacji poprzednich edycji programu z obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii oraz w oparciu o diagnozę problemów uzależnień w gminie Gostyń.

Program jest realizacją zadań samorządu lokalnego i wpisuje się w politykę państwa zawartą w Narodowym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Program zgodny jest z założeniami Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021– 2025 (Dz. U. z 2021 roku, poz. 642) uwzględniając obszary działania w zakresie profilaktyki uzależnień, tj. :

- a) edukację zdrowotną:
 - prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych, w tym kampanii edukacyjnych, dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu oraz narkotyków dla konsumentów i ich otoczenia;
 - prowadzenie działań edukacyjnych dla dorosłych w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu i spożywania narkotyków przez dzieci i młodzież;
 - upowszechnienie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinach, w szczególności z problemem uzależnień.
- b) szkolenia kadr:
 - podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z używania alkoholu i narkotyków oraz uzależnień behawioralnych, w tym w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
 - szkolenia osób pracujących z dziećmi i młodzieżą w zakresie skutecznych oddziaływań profilaktycznych oraz udzielających pomocy dzieciom z rodzin z problemem uzależnień i przemocy.
- c) zadania regulacyjne i zapewnienie skutecznego egzekwowania przepisów:
 - zmniejszanie dostępności fizycznej i ekonomicznej alkoholu.
- d) prowadzenie działań profilaktycznych
- e) redukcję szkód, rehabilitację zdrowotną, społeczną i zawodową:
 - zwiększanie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla członków rodzin z problemem uzależnień;
 - zwiększanie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie, w szczególności z problemem uzależnień.

2. Diagnoza problemów uzależnień w gminie Gostyń

Opracowano na podstawie:

1) wyników następujących badań:

- a) raport z badania społecznego dotyczącego diagnozy problemów uzależnień od środków psychoaktywnych, tj. alkoholu i narkotyków w gminie Gostyń
Urząd Miejski w Gostyniu, wrzesień 2021 r.,
- b) raport z badania społecznego dotyczącego diagnozy problemów uzależnień behawioralnych w gminie Gostyń.
Urząd Miejski w Gostyniu, październik 2022 r..

2) aktualizowanych materiałów Urzędu Miejskiego w Gostyniu opartych na danych uzyskiwanych z innych instytucji związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych.

2.1 Lokalna dostępność alkoholu

Zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2021 roku poz. 1119 ze zm.), organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego są obowiązane do podejmowania działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych. Zgodnie natomiast z art. 2 wyżej wymienionej ustawy zadanie to, jak i inne zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi, organy mają wykonywać przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, między innymi poprzez ograniczenie dostępności alkoholu.

Realizując zadania wynikające z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, gmina Gostyń, w 2018 roku podjęła uchwałę w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie gminy Gostyń. Przywołana uchwała określiła także zasady usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie gminy Gostyń.

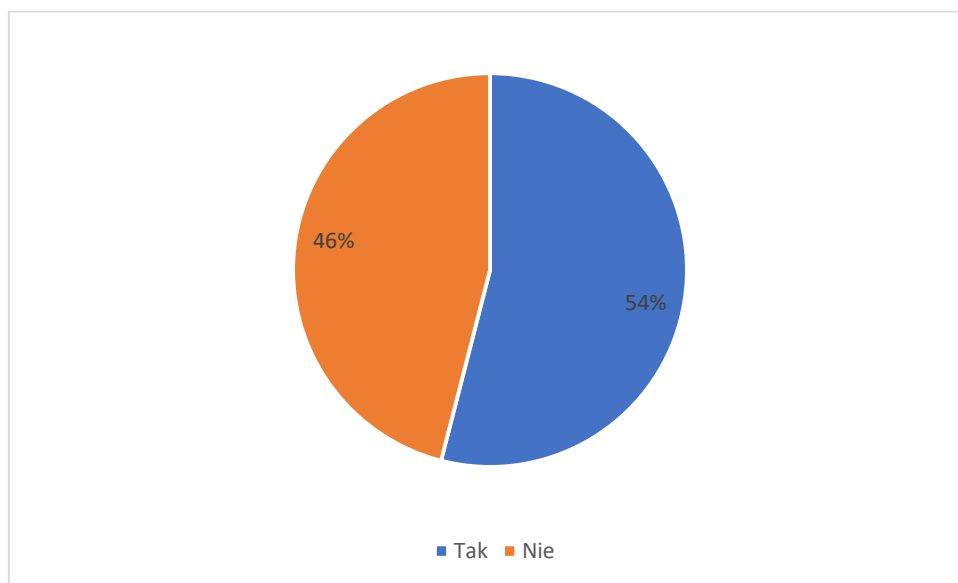
Ponadto w gminie Gostyń obowiązuje Uchwała Nr XXXVIII/571/2014 Rady Miejskiej w Gostyniu z dnia 30 czerwca 2014 roku w sprawie: stałego zakazu sprzedawania, podawania i spożywania napojów alkoholowych w miejscach wskazanych, niewymienionych w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, w której ograniczono dostępność sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych w następujących miejscach:

- 1) na terenach rekreacyjnych przeznaczonych dla dzieci i młodzieży;
- 2) na parkingach;
- 3) na skwerach miejskich i osiedlowych;
- 4) w pomieszczeniach wspólnych budynków wielorodzinnych (np. na klatkach schodowych i innych ciągach komunikacyjnych w budynkach, w piwnicach, na strychach itp.).

2.2 Używanie substancji psychoaktywnych przez dzieci i młodzież.

Z przeprowadzonych badań na terenie gminy Gostyń w 2021 roku wynika, że 54% badanej młodzieży spożywała alkohol. 46 % ankietowanych deklaruje, że nigdy nie spożywała alkoholu.

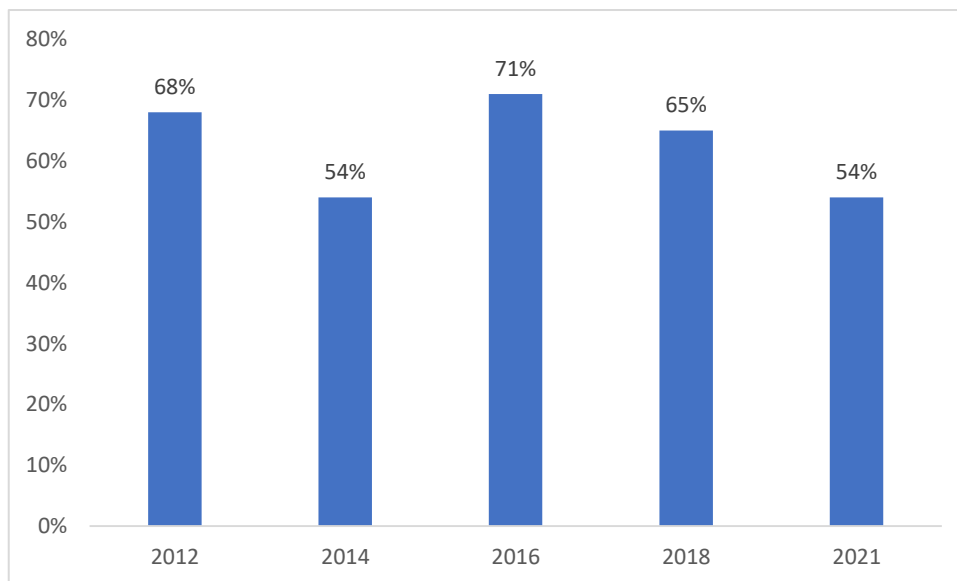
Wykres 1. Czy kiedykolwiek spożywałeś/aś alkohol?

Źródło: opracowanie własne

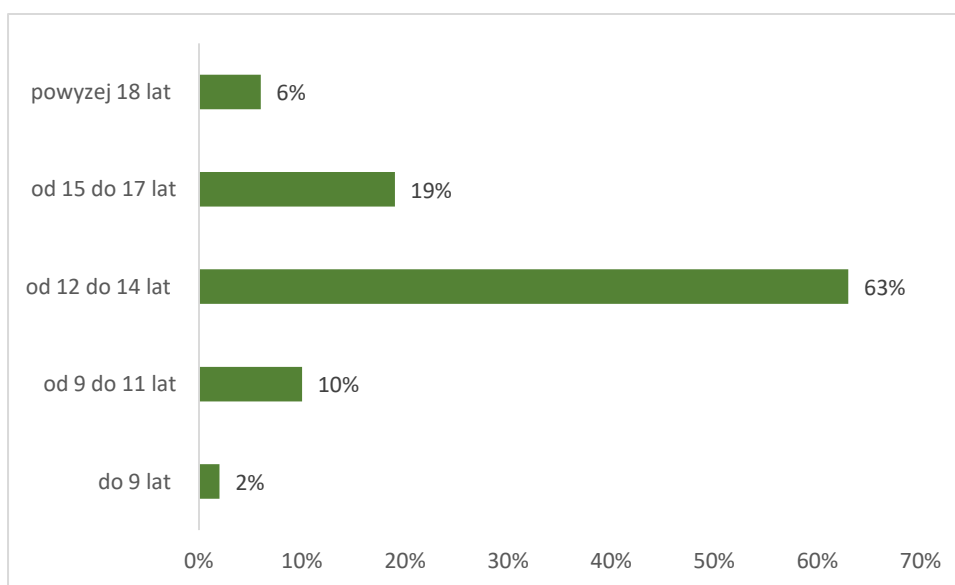
Struktura spożywania alkoholu przez młodzież podczas ostatnich 9 lat przedstawia wykres 2. W 2021 roku nastąpił znaczny spadek ankietowanej młodzieży spożywającej alkohol (z 65% do 54%). W roku 2016 nastąpił wzrost spożywania napojów alkoholowych o 17% w stosunku do roku 2014, natomiast w 2018 roku nastąpił spadek o 6% w stosunku do roku 2016. Wśród osób, które spożywały alkohol, przeważają chłopcy, którzy stanowią 53%. Dziewczęta, które spożywały alkohol stanowią grupę 47%.

Wykres 2. Struktura spożywania alkoholu przez młodzież w latach 2012 – 2021

Źródło: opracowanie własne

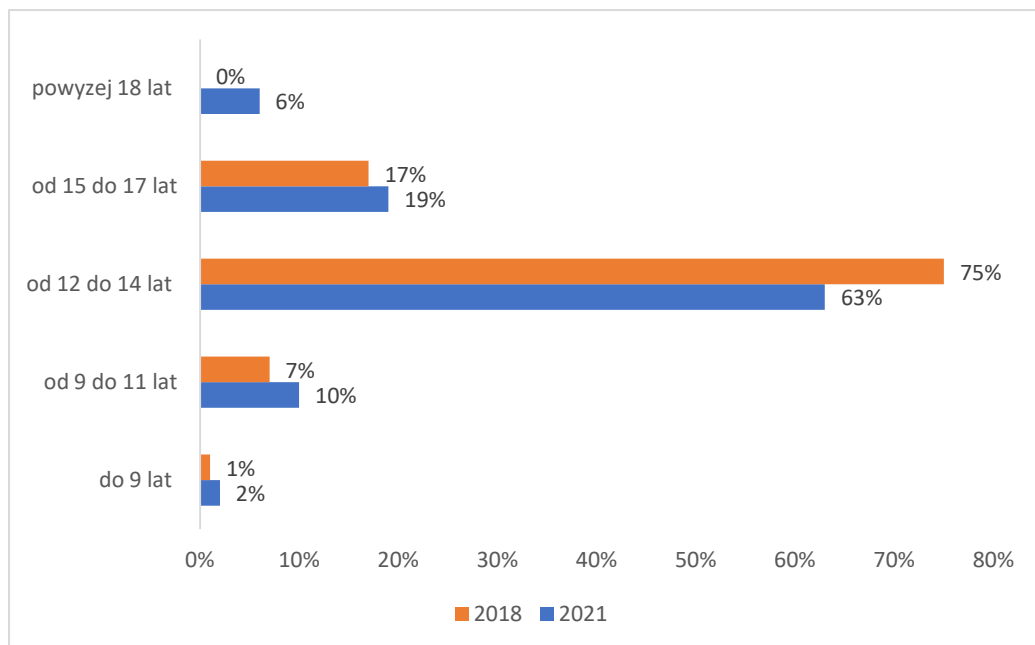
Wykres 3. Ile miałeś/miałaś lat, kiedy zdarzyło Ci się po raz pierwszy w życiu spróbować alkoholu?

Źródło: opracowanie własne

W ostatnich latach niepokojąco obniża się granica wieku, w której młodzież po raz pierwszy w swoim życiu sięga po alkohol. Więcej niż połowa (63%) badanych po raz pierwszy próbowało alkoholu w wieku 12 – 14 lat, 19% w wieku 15-17 lat, 10% w wieku od 9 do 11 lat a 2% ankietowanych w wieku do 9 lat. 6% badanych spróbowało alkoholu, gdy osiągnęli pełnoletność.

Wykres 4. Ile miałeś/miałaś lat, kiedy zdarzyło Ci się po raz pierwszy w życiu spróbować alkoholu?- struktura badań w 2018 i 2021

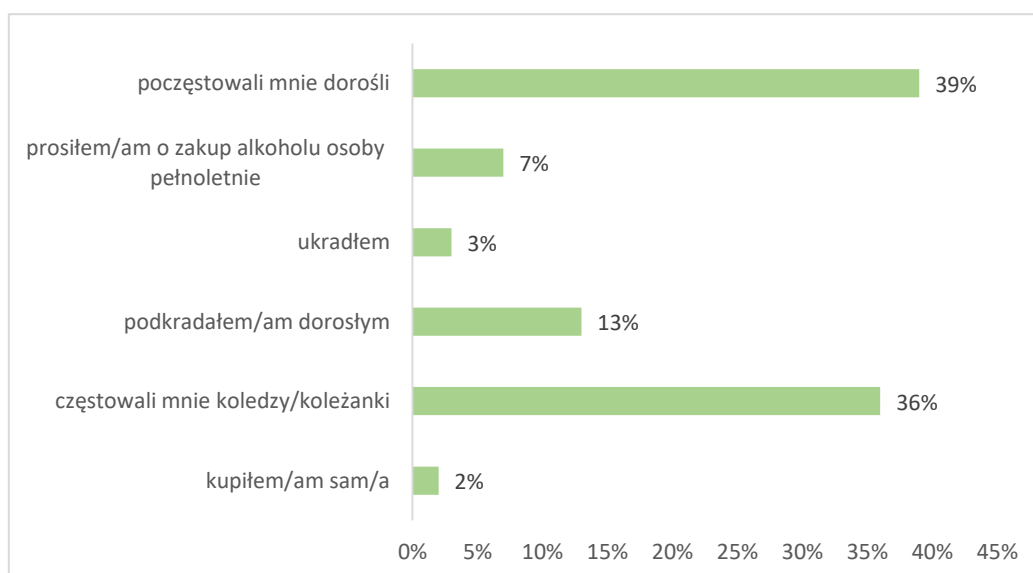

Źródło: opracowanie własne

W 2021 roku w stosunku do 2018 roku liczba osób w przedziale wiekowym 12-14 lat spożywająca po raz pierwszy alkohol spadła z 75% do 63%. Natomiast przedział wiekowy 15-17 lat wzrósł z 17% do 19% oraz przedział od 9 do 11 lat z 7% do 10%.

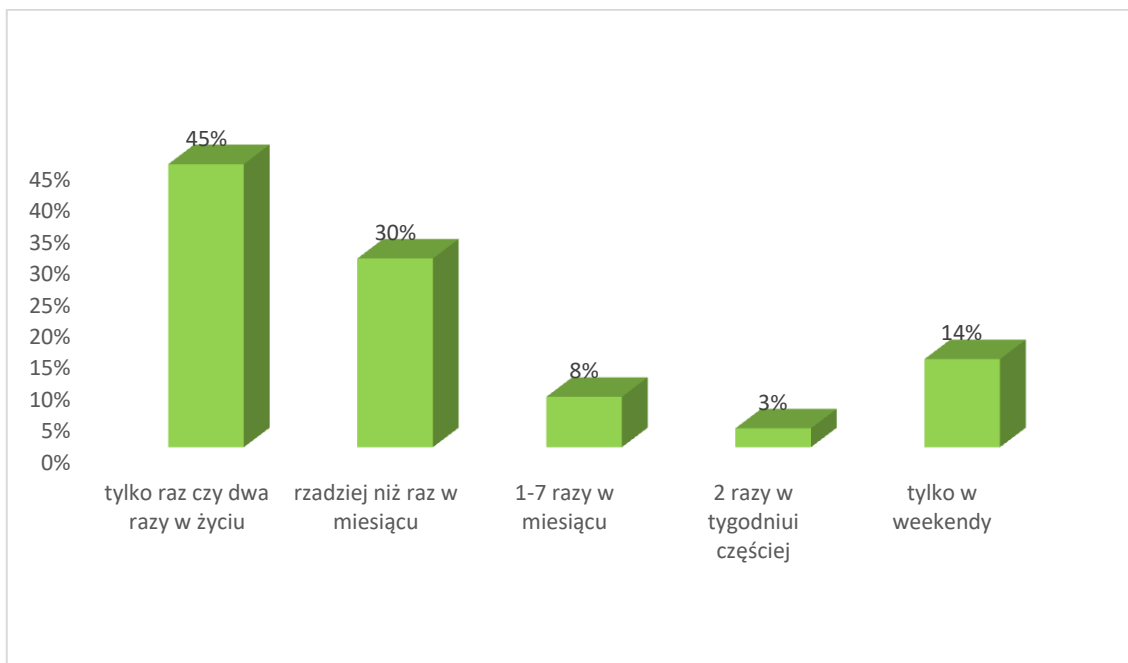
Najczęstszymi osobami skłaniającymi do inicjacji alkoholowej są dorośli (39%). 36% ankietowanych przyznało, iż spożywało alkohol, gdyż poczęstował go koledzy i koleżanki. 7% badanych prosiło o zakup osobę dorosłą, a 2% badanych uczniów samemu kupowała sobie alkohol. 13% podkraadało alkohol dorosłym.

Wykres 5. W jaki sposób zdobyłeś/zdobyłaś alkohol, który piłeś/piłaś?

Źródło: opracowanie własne

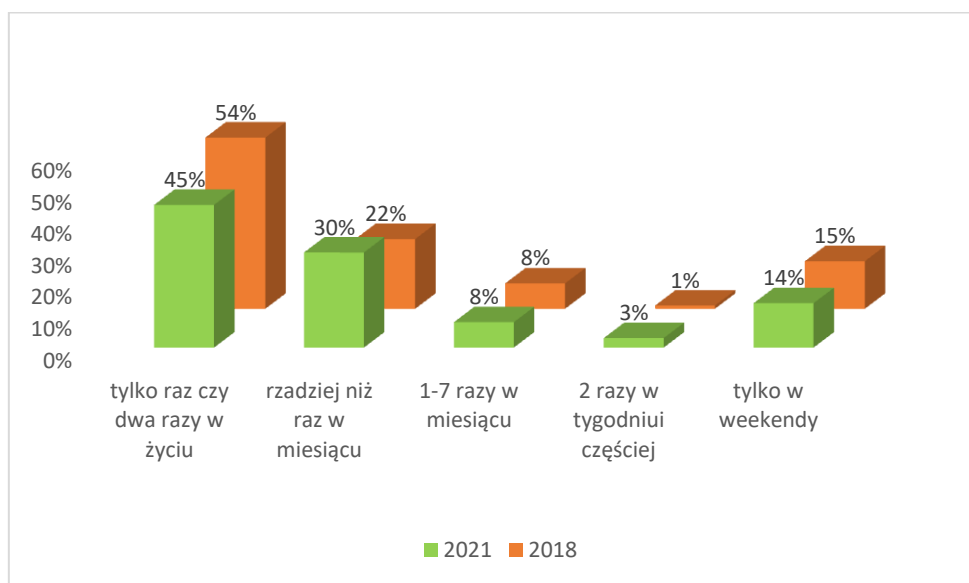
Wykres 6. Jak często pijesz alkohol ?

Źródło: opracowanie własne

Blisko połowa ankietowanych (45%) przyznaje, iż zdarzyło jej się spożywać alkohol tylko raz czy dwa razy w życiu. 30% ankietowanych podaje, iż alkohol spożywa rzadziej niż raz w miesiącu. 8 % ankietowanych twierdzi, że po alkohol sięga 1-7 razy w miesiącu, a 3% robi to 2 razy w tygodniu i częściej. Niepokojącą grupę stanowi 14% badanej młodzieży, która deklaruje, iż alkohol spożywa tylko w weekendy.

Wykres 7. Jak często pijesz alkohol ? - struktura badań w 2018 i 2021

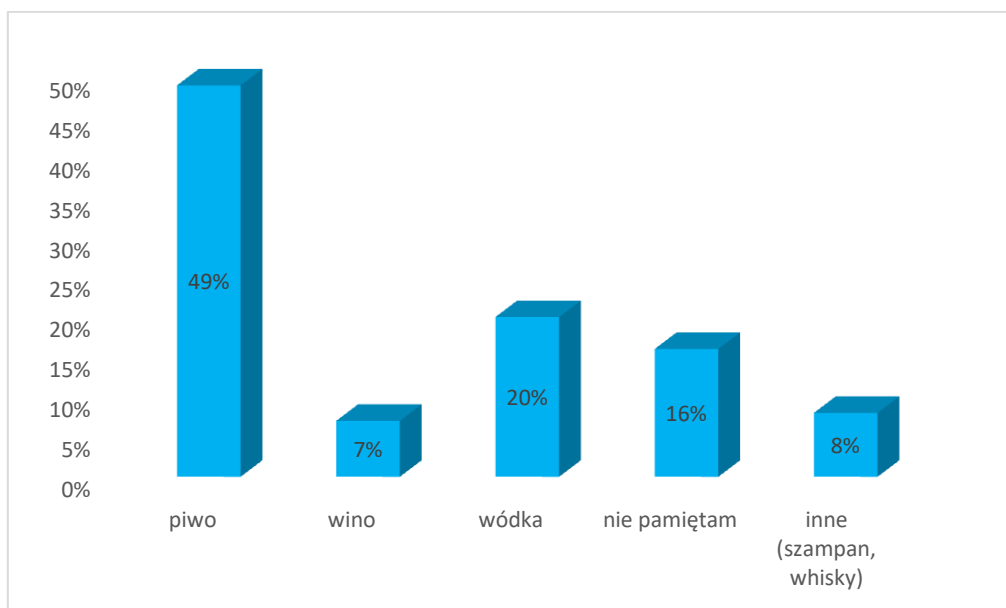

Źródło: opracowanie własne

Porównując wyniki badań z rokiem 2018 obserwujemy, iż zmalała liczba młodzieży, która deklarowała, iż spożywała alkohol tylko raz czy dwa razy w życiu (z 54% do 45%), wzrost natomiast odsetek młodych ludzi, którzy piją rzadziej niż raz w miesiącu (z 22% do 30%). Niepokojąca młodzieży, która spożywa alkohol tylko w weekendy utrzymuje się na wysokim poziomie 14%.

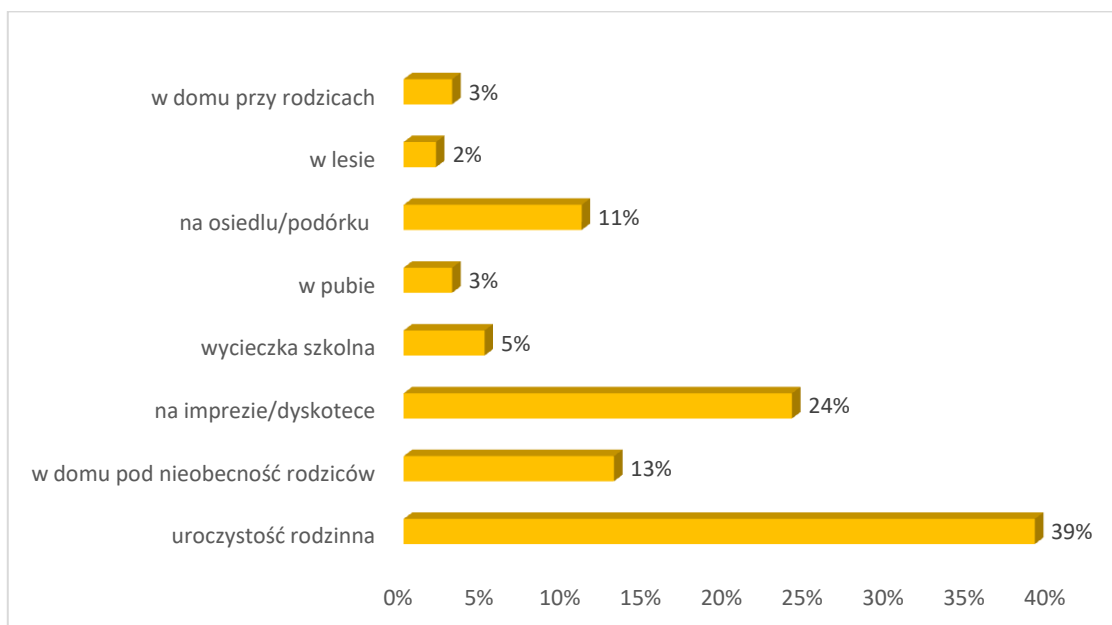
Wśród badanej młodzieży, która spożywała już alkohol, najbardziej popularne jest piwo. Spożywanie piwa zadeklarowało 49%, 7 % wskazywało wino, a 20% wódkę. 16% badanych nie pamięta jaki alkohol spożywało. 8 % badanych wskazywało na szampana i whisky. Porównując badania z 2021 z rokiem 2018 wzrosła liczba osób, która wskazała, iż spożywała wódkę (z 13% do 20%).

Wykres 8. Jaki rodzaj alkoholu spożywasz najczęściej ?

Źródło: opracowanie własne

Wykres 9. Gdzie najczęściej spożywasz alkohol?

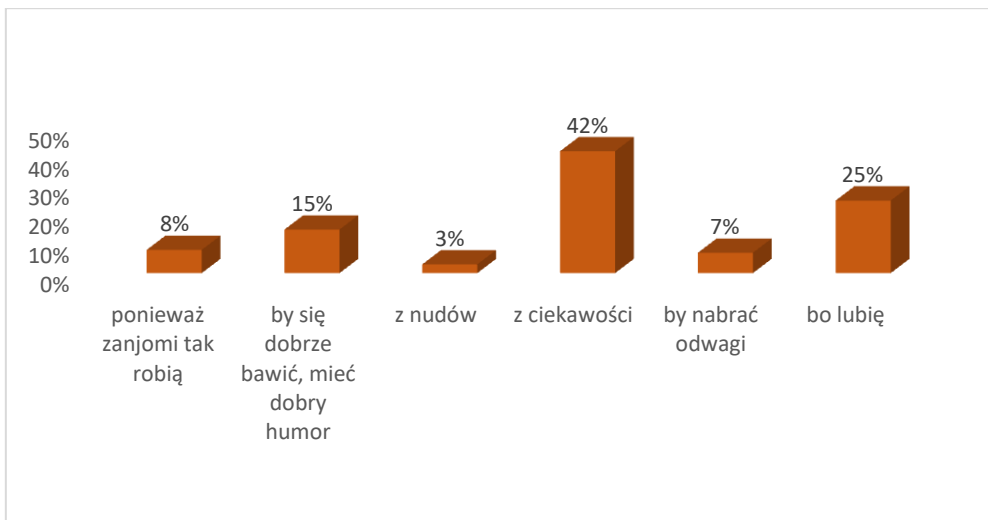
Źródło: opracowanie własne

Okazuje się, że młodzi ludzie najczęściej alkohol spożywają na uroczystości rodzinnej. Odpowiedź taką deklarowało 39% badanych. 24% populacji alkohol najczęściej spożywa na imprezie/dyskotece, a 11% na podwórku/osiedlu. 13 % pije alkohol w domu pod nieobecność

rodziców. Wśród badanych 5% ankietowanych spożywa alkohol na wycieczce szkolnej, a 3% w pubie. Wśród odpowiedzi inne, znalazły się odpowiedzi w lesie (2%) oraz w domu przy rodzicach (3%).

Porównując badania z 2021 roku do badań z 2018 roku zmalała liczba uczniów, którzy spożywają alkohol na imprezie rodzinnej (z 50% do 39%), wzrosła natomiast liczba ankietowanych, którzy piją alkohol w domu pod nieobecność rodziców (z 8% do 13%).

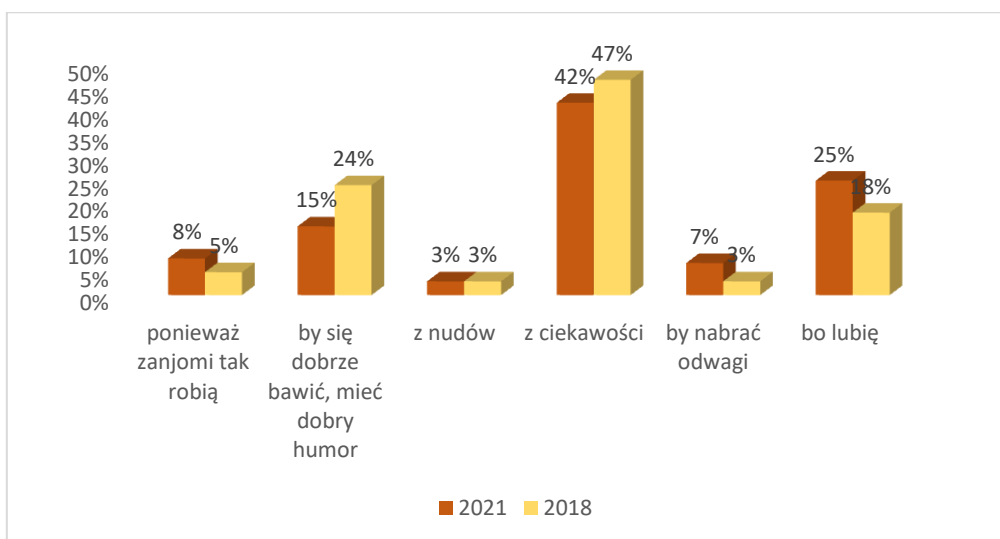
Wykres 10. Dlaczego sięgasz po alkohol ?

Źródło: opracowanie własne

Blisko połowa ankietowanych (42%) podaje, iż sięga po alkohol z ciekawości. 15% badanych alkohol spożywa, aby się dobrze bawić. 25% ankietowanych spożywa alkohol, bo lubi, a 8% naśladuje w ten sposób swoich znajomych. 3% ankietowanych spożywa alkohol z nudów, a 7% by nabrać odwagi.

Wykres 11. Dlaczego sięgasz po alkohol ? - struktura badań w 2018 i 2021

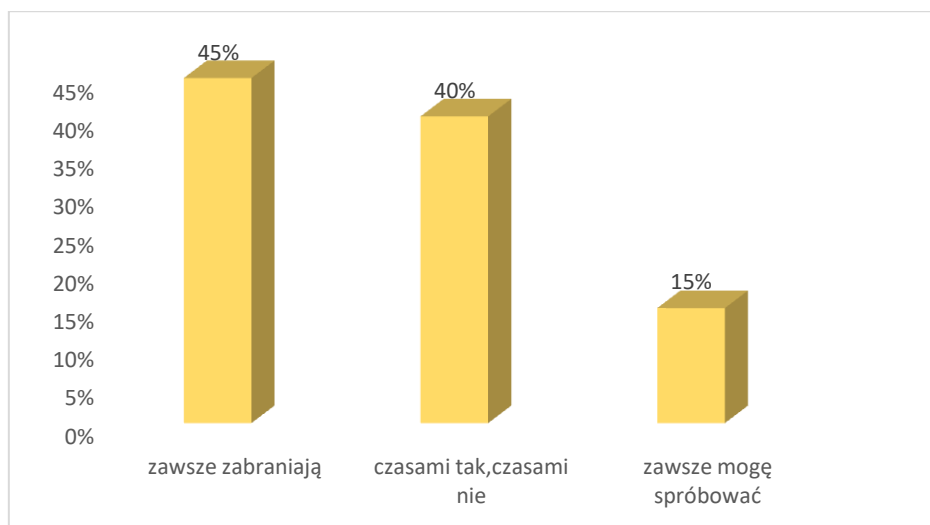

Źródło: opracowanie własne

Analizując dane z 2021 i 2018 roku możemy zaobserwować, iż maleje nam liczba osób, które spożywają alkohol z ciekawości (z 47% do 42%), a wzrasta liczba, która sięga po alkohol, bo lubi (z 18% do 25%).

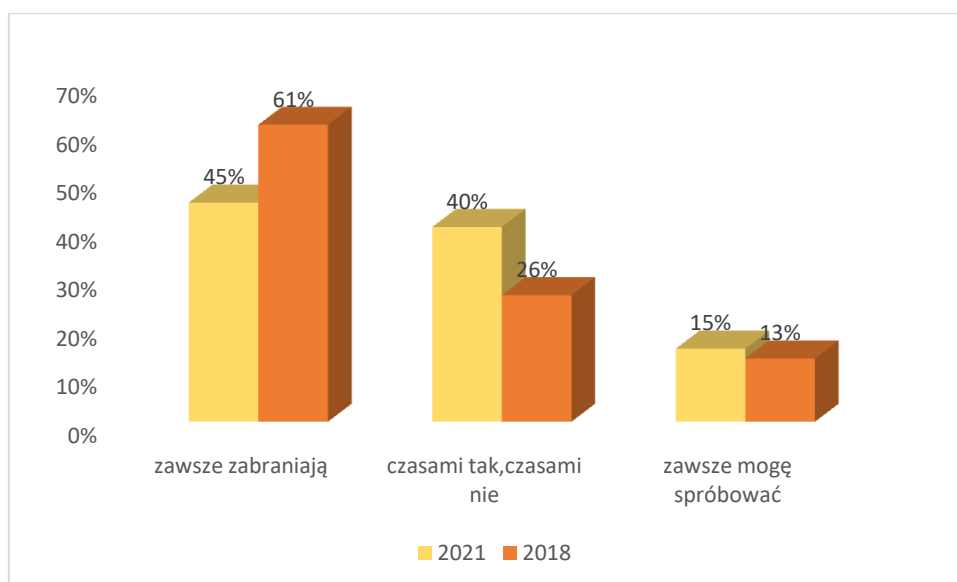
W kolejnym pytaniu zapytaliśmy uczniów o postawy rodziców wobec spożywania przez nich alkoholu. 45% ankietowanych przyznaje, iż rodzice zawsze zabraniają im spożywania alkoholu. 40% uczniów deklaruje, że czasami zabraniają a czasami nie. 15% badanych podaje, iż zawsze mogą spróbować.

Wykres 12. Czy Tвої rodzice zabraniają Tobie spożywania alkoholu ?

Źródło: opracowanie własne

Wykres 13. Czy Tвої rodzice zabraniają Tobie spożywania alkoholu ?- struktura badań w 2018 i 2021

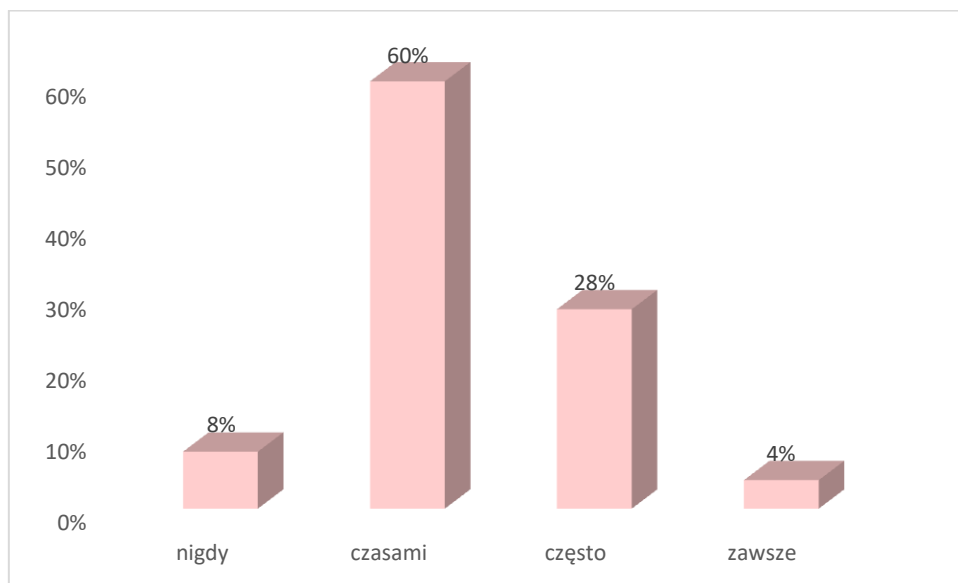

Źródło: opracowanie własne

Porównując wyniki z 2021 i 2018 roku obserwujemy znaczny spadek wśród odpowiedzi, że rodzice zawsze zabraniają spożywania alkoholu (z 61% do 45%) oraz wzrost deklaracji, iż rodzice czasem zabraniają czasami nie (z 26% do 40%).

W raporcie z badania „Nadużywanie alkoholu i środków psychoaktywnych wśród mieszkańców gminy Gostyń” zwrócono uwagę na częstotliwość, z jaką spożywany jest przez dorosłych mieszkańców gminy Gostyń. Dlatego ankietowani zostali poproszeni o określenie, z jaką częstotliwością spożywają alkohol.

Wykres 14. Jak często pije Pan/Pani alkohol?

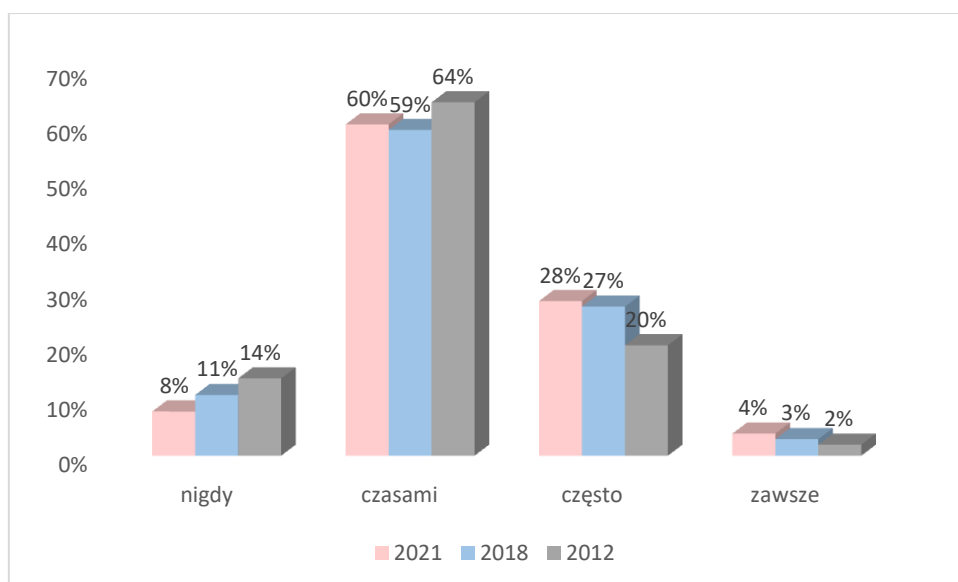

Źródło: opracowanie własne

Najliczniejszą kategorię stanowią osoby, które spożywają alkohol czasami – 60% ankietowanych. 8% badanych nie sięga po alkohol. 28% badanych deklaruje, że sięga po alkohol często, a 4 % zawsze.

Wykres 15. Jak często pije Pan/Pani alkohol?

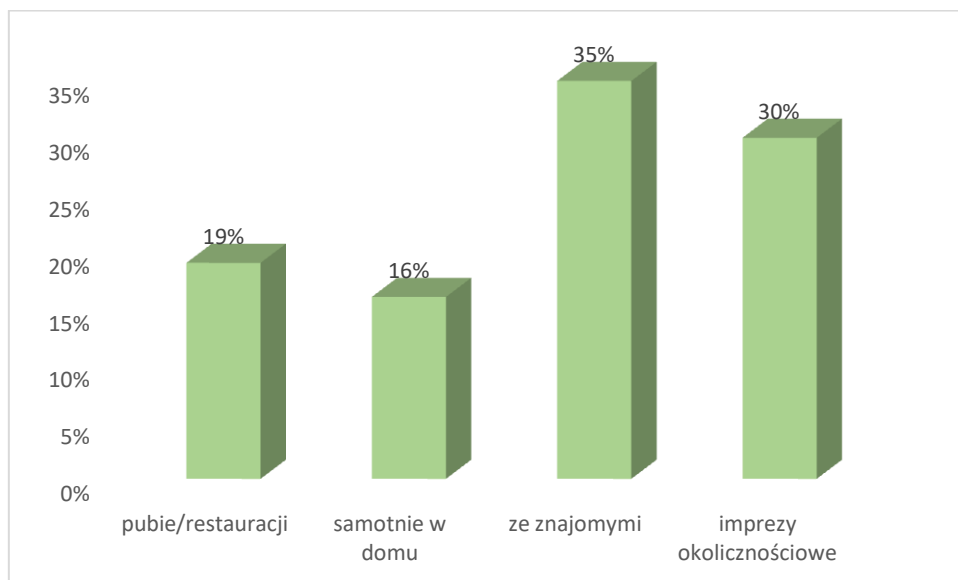
– porównanie badań z lat 2012-2021

Źródło: opracowanie własne

Zdecydowanie wzrasta liczba osób, która sięga po alkohol „często”. Porównując wynik z badaniami z 2012 roku w kategorii nastąpił wzrost o 8% procent (z 20% do 28 %). Maleje natomiast liczba osób, która nigdy nie sięga po alkohol (z 14% do 8%).

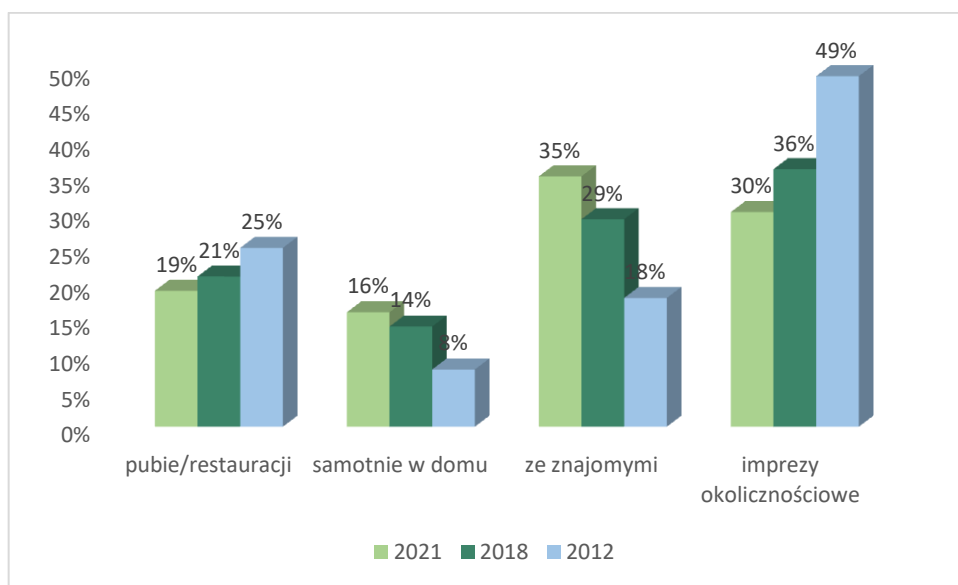
Wykres 16. Gdzie najczęściej spożywa Pan/Pani alkohol?

Źródło: opracowanie własne

Wykres 17 . Gdzie najczęściej spożywa Pan/Pani alkohol?

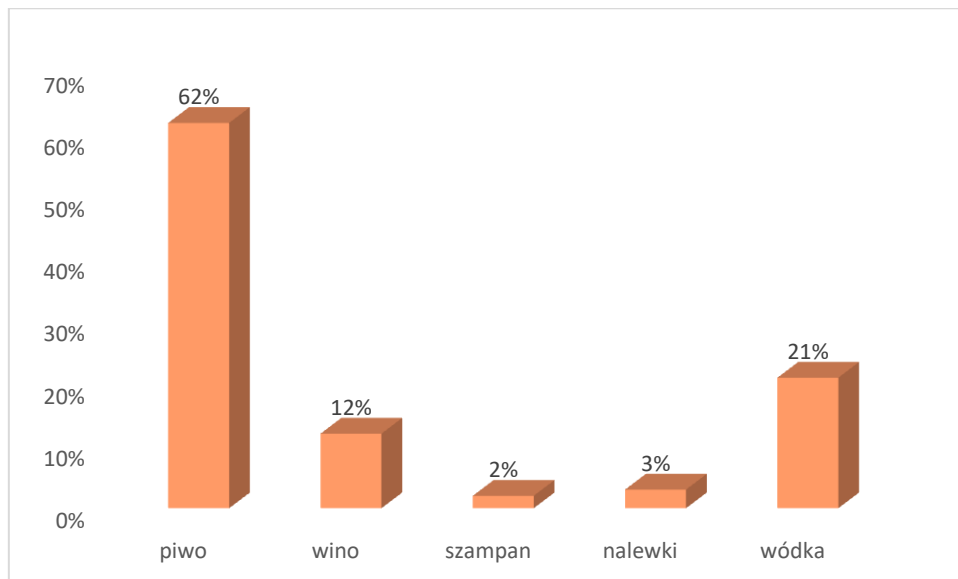
– porównanie badań z lat 2012-2021

Źródło: opracowanie własne

Ponad 1/3 połowa respondentów (35%) spożywa alkohol ze znajomymi. 30% w trakcie imprez okolicznościowych, głównie rodzinnych, takich jak: urodziny, imieniny, śluby czy chrzciny. 19% badanych konsumuje go w pubie czy restauracji. Zwiększa się natomiast liczba osób samotnie spożywających alkohol w domu i stanowi grupę 16% badanych.

Wykres 18. Jaki rodzaj alkoholu spożywa Pan/Pani najczęściej?

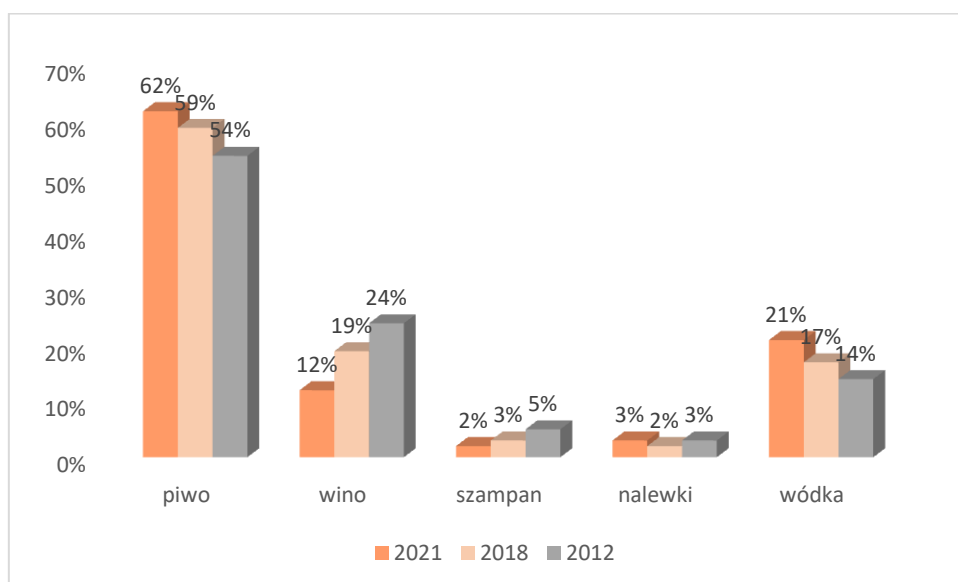
Źródło: opracowanie własne

Najczęściej spożywanym alkoholem jest piwo, aż 62% deklaruje właśnie ten trunka jako ten najczęściej spożywany. 12% uznało za taki wino, a 21% badanych najczęściej sięga po wódkę. Mniej popularne są nalewki (3%) czy szampan (2%).

Porównując wyniki badań z okresu ostatnich dziewięciu lat zaobserwować możemy, iż wzrasta popularność wódki, jako trunka wybieranego przez ankietowanych (z 14% do 21%), maleje natomiast spożycie wina (z 24% do 12%).

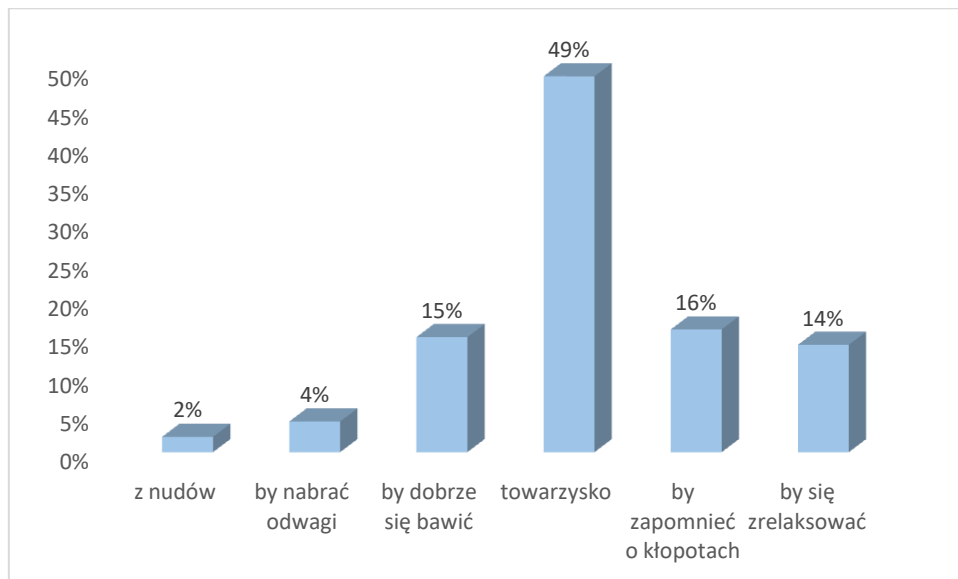
Wykres 19. Jaki rodzaj alkoholu spożywa Pan/Pani najczęściej?

– porównanie badań z lat 2012-2021

Źródło: opracowanie własne

Wykres 20. Dlaczego najczęściej spożywa Pan/Pani alkohol?

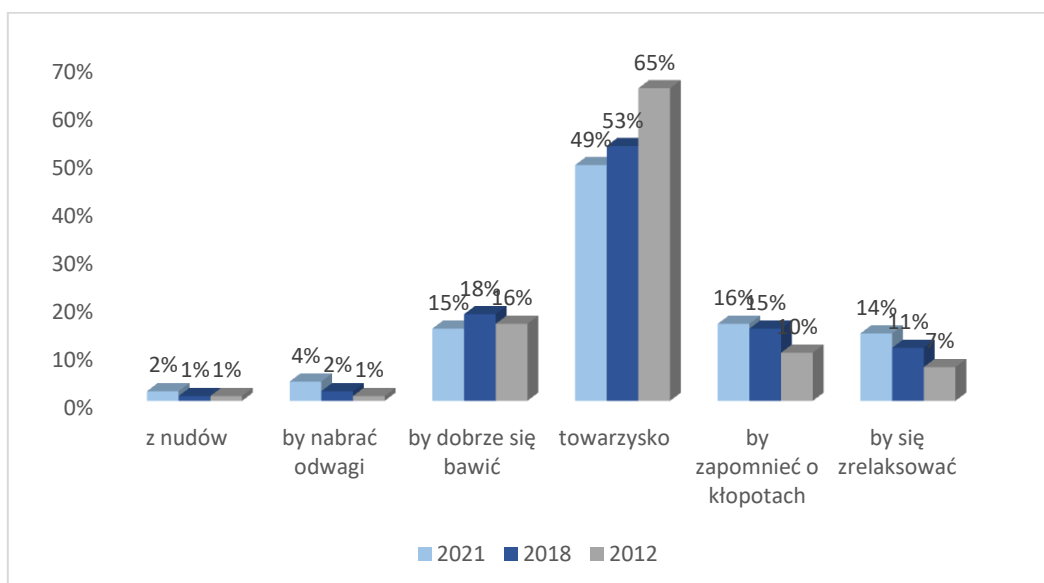

Źródło: opracowanie własne

Okazuje się, iż alkohol jest najczęściej pity w celach towarzyskich. Deklaruje tak prawie połowa (49%) osób pijących alkohol. Inne powody były wskazywane znacznie rzadziej: 15% ankietowanych pije alkohol by się dobrze bawić i mieć dobry humor. 14% pije, żeby się zrelaksować. Niepokojący jest fakt, iż 16% badanych podaje, iż powodem sięgania po alkohol jest ucieczka od kłopotów.

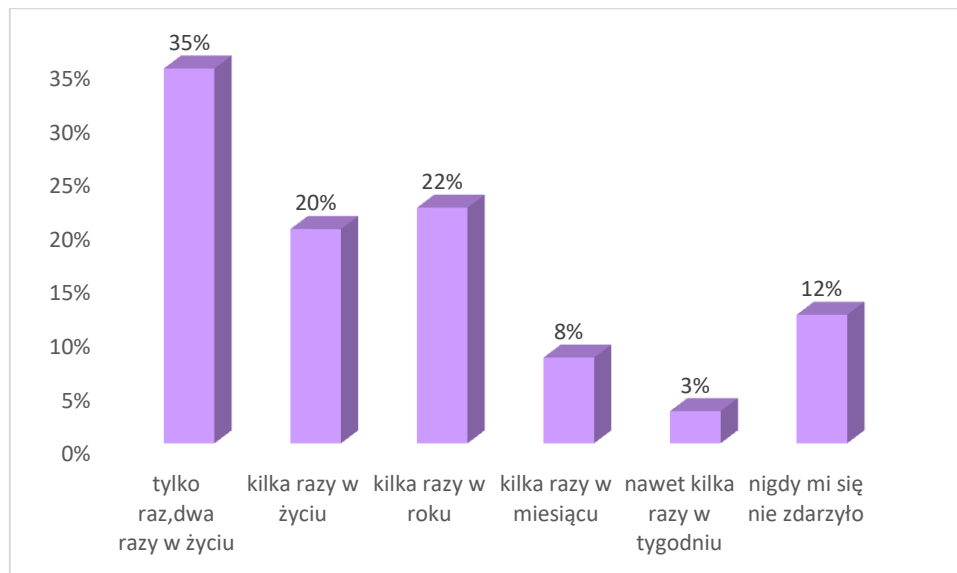
Wykres 21. Dlaczego najczęściej spożywa Pan/Pani alkohol?

– porównanie badań z lat 2012-2021

Źródło: opracowanie własne

Wykres 22. Jak często zdarza się Panu/Pani upić się?

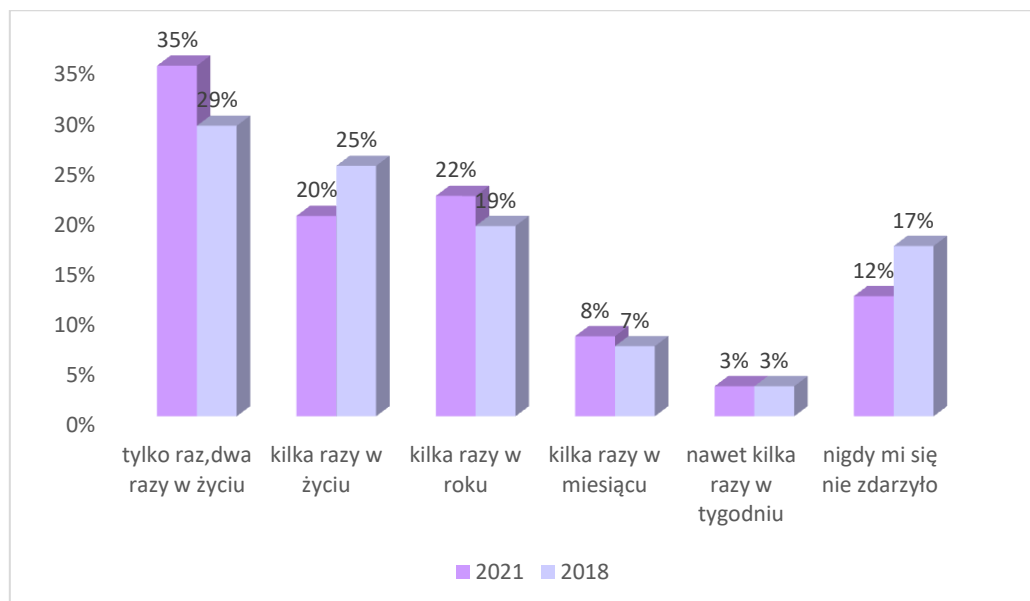
Źródło: opracowanie własne

W przypadku upicia się, 12% badanych nie doświadczyło takiego zjawiska, a 20% ankietowanych przydarzyło się to kilka razy w życiu. 22% respondentów upija się kilka razy w roku. 35% ankietowanych doświadczyło takiego stanu 1-2 razy w życiu.

Porównując badania z 2021 roku do 2018 roku obserwujemy, iż maleje liczba osób, która deklaruje, iż nigdy się jej nie zdarzyło upić (17% do 12%), a wzrasta liczba, której zdarzyło się to kilka razy w roku (z 19% do 22%).

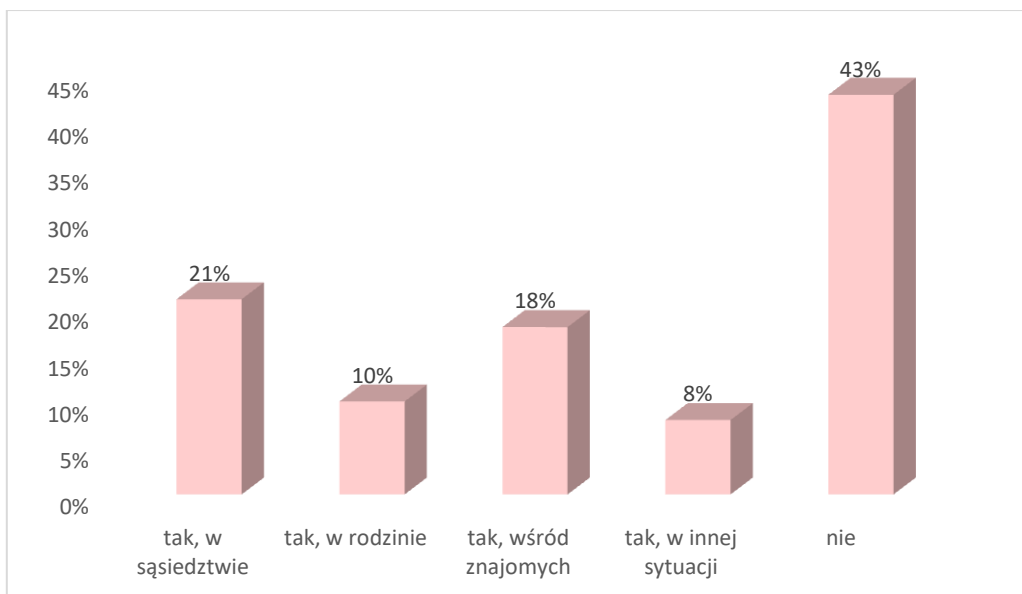
Wykres 23. Jak często zdarza się Panu/Pani upić się?

– porównanie badań z lat 2012-2021

Źródło: opracowanie własne

Wykres 24. Czy spotkał/a się Pan/i z przypadkami przemocy po spożyciu alkoholu?

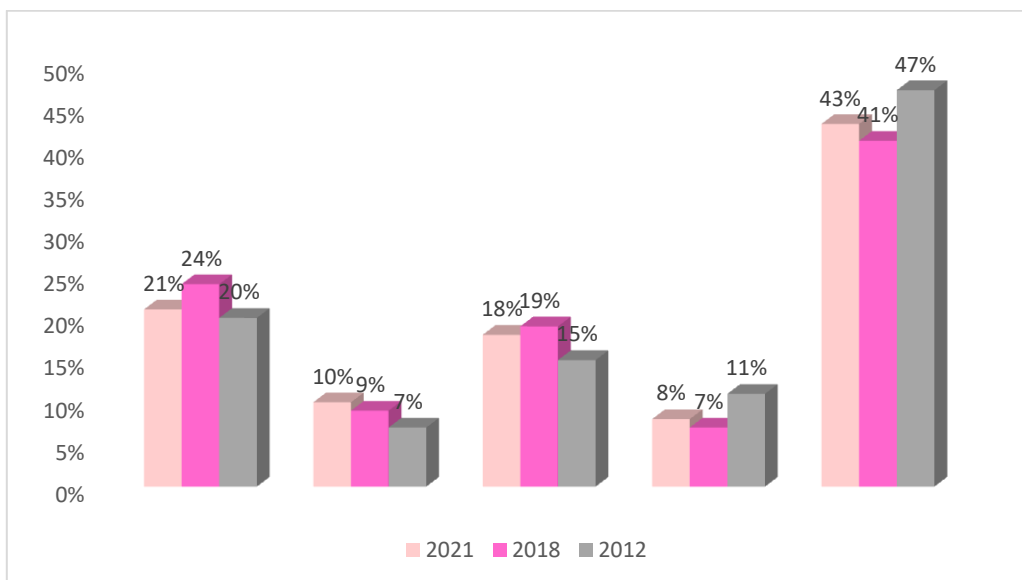

Źródło: opracowanie własne

57% badanych miała styczności z przypadkami przemocy po spożyciu alkoholu. 21% ankietowanych przyznała, że spotkała się z takim problemem w sąsiedztwie, 18% wśród znajomych. 10% doświadczyło przemocy we własnej rodzinie. Kategoria „w innych sytuacjach” dotyczyła styczności z takimi zjawiskami głównie np. na ulicy czy w barze, dyskoteci.

Wykres 25. Czy spotkał/a się Pan/i z przypadkami przemocy po spożyciu alkoholu?

– porównanie badań z lat 2012-2021

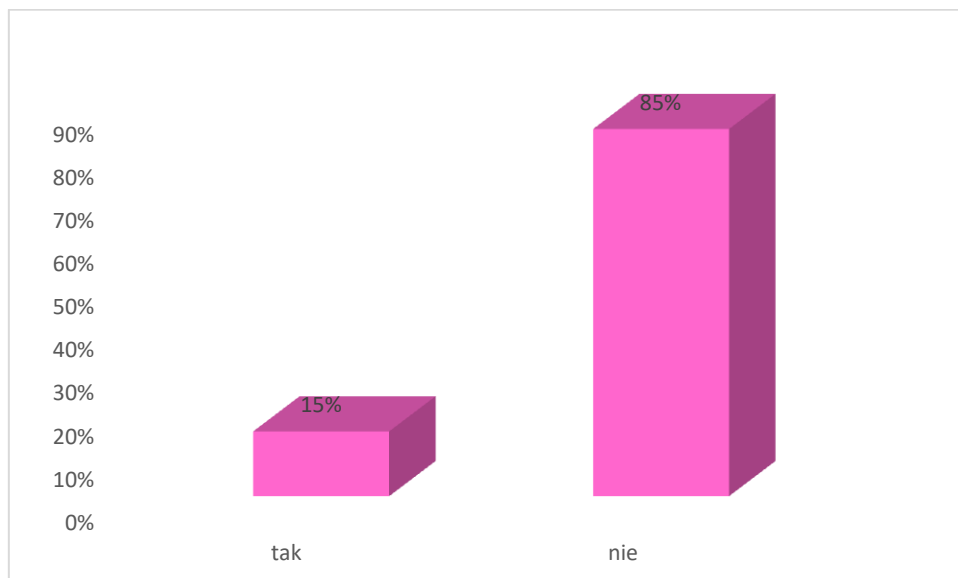

Źródło: opracowanie własne

Porównując badania z 2012 i 2018 roku możemy zaobserwować wzrost liczby osób, które zetknęły się z przypadkami przemocy po spożyciu alkoholu (z 53 % do 57 %).

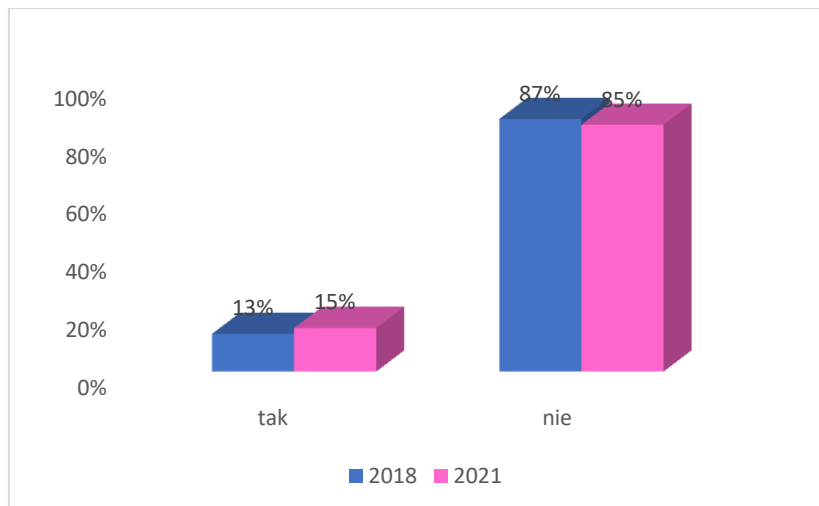
Dla uzupełnienia informacji na temat przemocy po spożyciu alkoholu, zapytaliśmy respondentów o to, czy agresywne zachowania po alkoholu były udziałem ich współmałżonka. Odpowiedzi przedstawia wykres

Wykres 26. Czy zdarzyło się Panu/Pani, że pijany współmałżonek/partner zachowywał się agresywnie?

Źródło: opracowanie własne

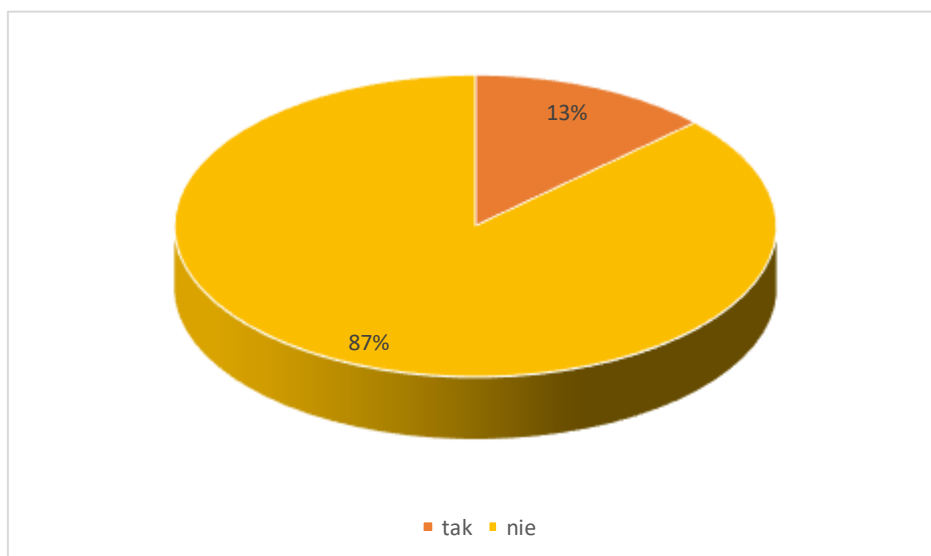
Wykres 27. Czy zdarzyło się Panu/Pani, że pijany współmałżonek/partner zachowywał się agresywnie? - porównanie badań z lat 2018-2021

Źródło: opracowanie własne

Zdecydowana większość ankietowanych powiedziała, że takie zachowania nie miały miejsca – ich współmałżonek nigdy nie zachowywał się agresywnie po spożyciu alkoholu. Obserwując badania z 2018 i 2021 roku może zaobserwować wzrost osób zachowujących się agresywnie po alkoholu o 2%.

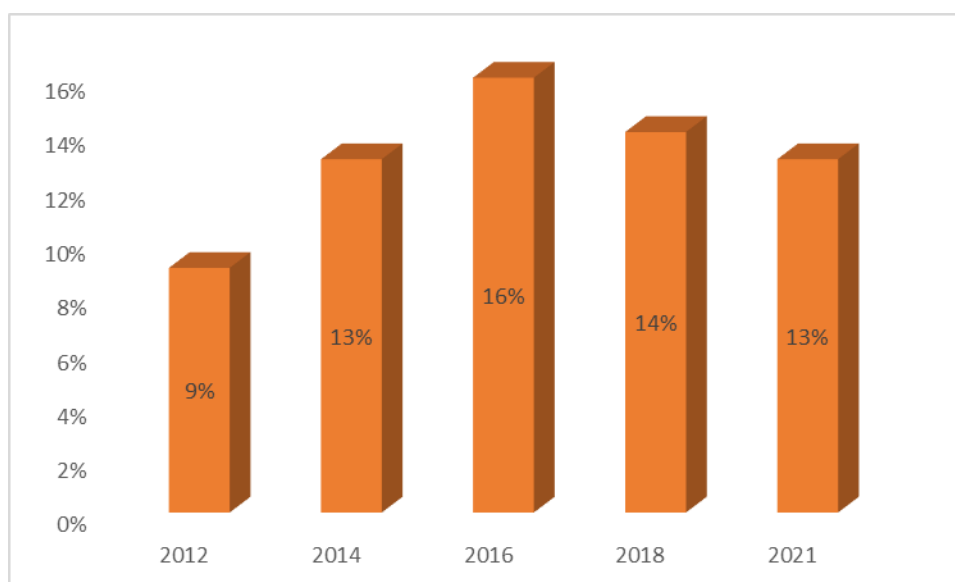
Wykres 28. Czy kiedykolwiek spróbowałeś/aś zażyć środek odurzający – narkotyki?

Analizując badania z ostatnich dziewięciu lat możemy zaobserwować, iż liczba młodych ludzi, która deklaruje, iż spróbowała środka odurzającego utrzymuje się na podobnym poziomie. Porównując badania z roku 2018 do roku 2021 odnotowaliśmy 1% spadek młodzieży deklarującej, iż spróbowała środka odurzającego.

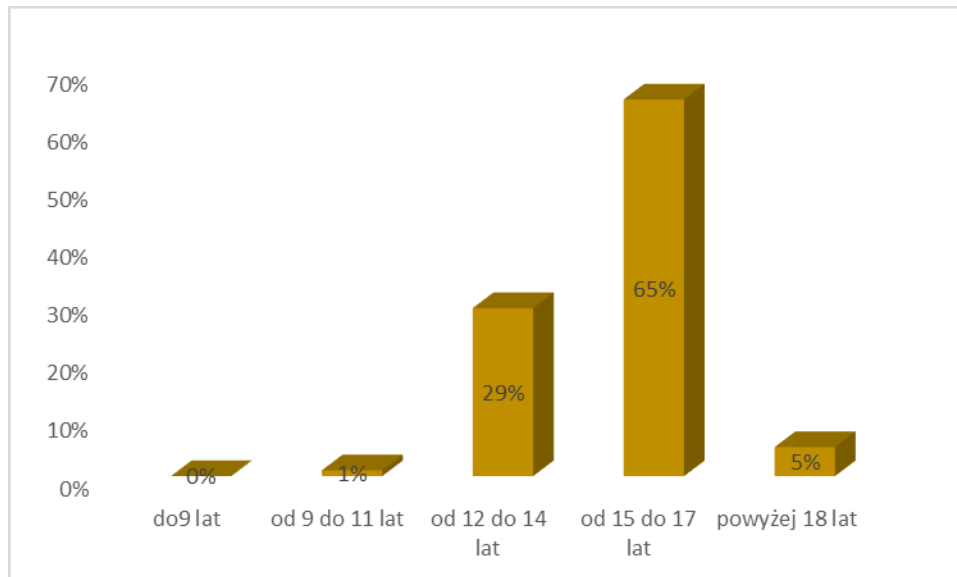
Wśród młodzieży, która deklaruje, iż spróbowała środka odurzającego przeważają częściej chłopcy (59%) niż dziewczęta (41%).

Wykres 29. Struktura spożywania narkotyków przez młodzież w latach 2012 – 2021

Źródło: opracowanie własne

Wykres 30. W jakim wieku spróbowałeś/aś narkotyków?

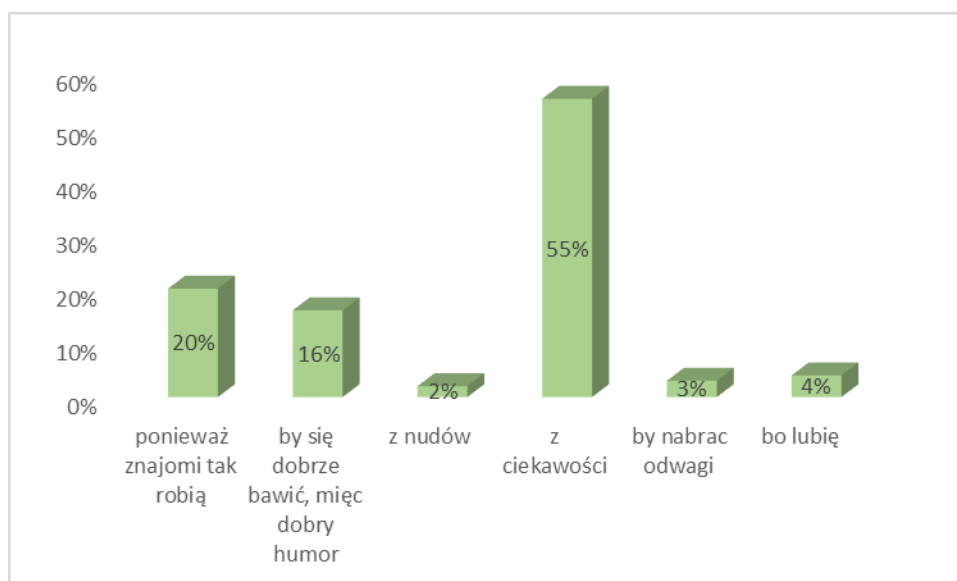

Źródło: opracowanie własne

Wśród osób, które miały styczność z narkotykami, więcej niż połowa (65%) badanych po raz pierwszy próbowała narkotyku w wieku 15-17 lat, 29% w wieku powyżej 12-14 lat. 1 % ankietowanych wskazywało wiek 9 -11 lat a 5% wiek powyżej 18 lat.

Analizując wyniki badań przeprowadzonych w gminie Gostyń w 2021 roku dowiadujemy się, iż 35% badanych pierwszy raz sięgnęło po narkotyk u znajomych, 24% na imprezie, 15% w domu pod nieobecność rodziców a 7% na wycieczce szkolnej. Prawie 1/5 (19%) ankietowanych podaje, że pierwszy raz styczność z narkotykiem miała miejsce w pubie/ barze.

Wykres 31. Jaka była przyczyna sięgnięcia po narkotyki?

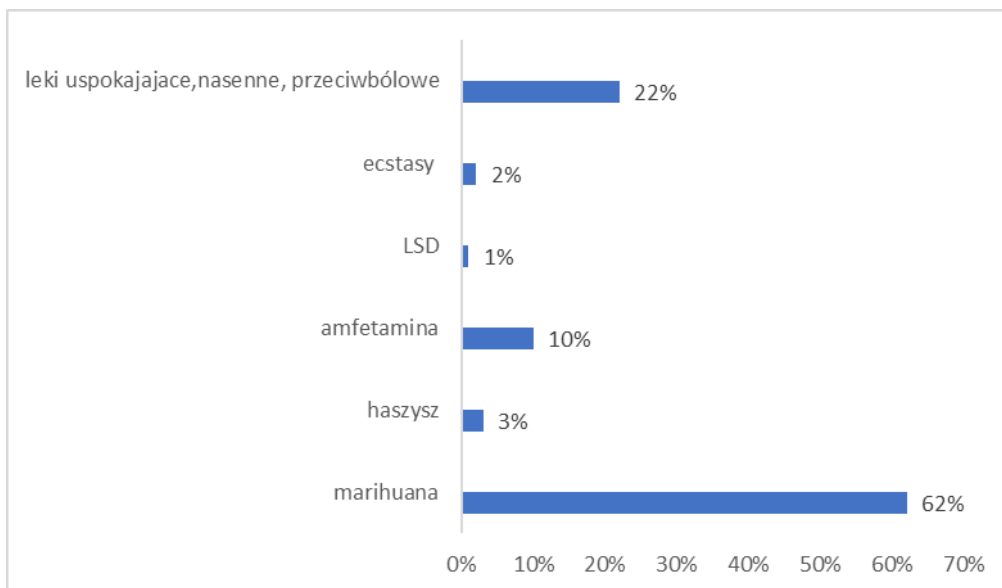
Źródło: opracowanie własne

Po narkotyki uczniowie sięgają głównie z ciekawości (55%) oraz chęci dobrej zabawy (16%). Także dość duża grupa (20%) wymienia potrzebę przynależności do grupy jako powód sięgania po

narkotyki. 2% deklarowało, iż powodem sięgnięcia po narkotyk była nuda, 3% by stać się odważniejszym i nabrać odwagi a 4% bo lubi.

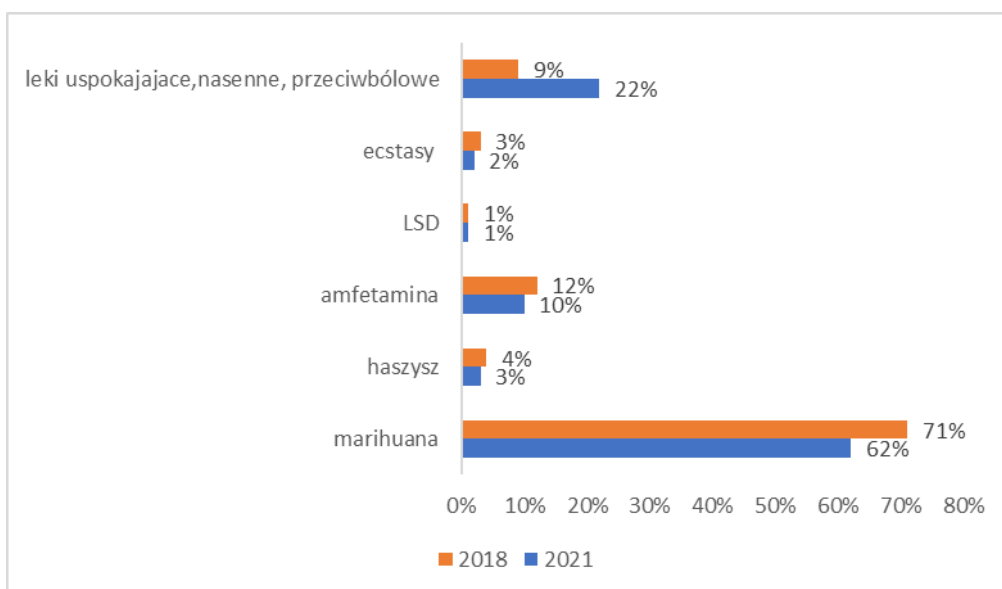
Najbardziej popularnym narkotykiem wśród młodzieży jest marihuana (62%) na drugim miejscu uplasowały się leki uspokajające i nasenne (22%). Co dziesiąty badany (10%) przyznał, iż spróbował amfetaminy. 3% podaje haszysz, 2% ecstasy a 1% LSD.

Wykres 32. Jaki to był narkotyk?

Źródło: opracowanie własne

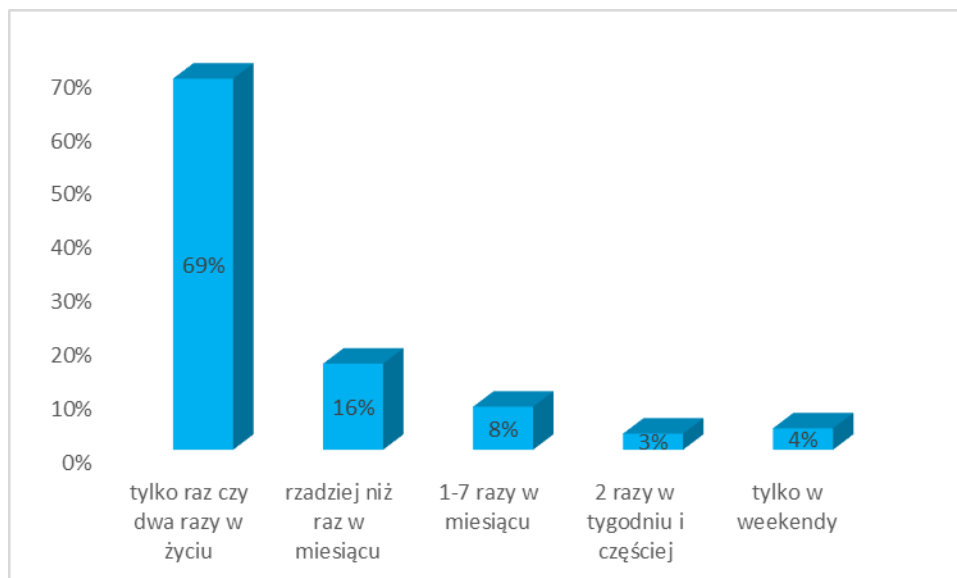
Wykres 33. Jaki to był narkotyk?- struktura spożycia w 2018 i 2021 roku

Źródło: opracowanie własne

Najnowsze badania pokazują, że wśród młodzieży wzrasta zainteresowanie lekami uspokajającymi, nasennymi oraz przeciwbólowymi (z 9% do 22%). Popularność marihuany spadła o 9%, a amfetaminy o 2%.

Wykres 34. Jak często bierzesz środki odurzające?

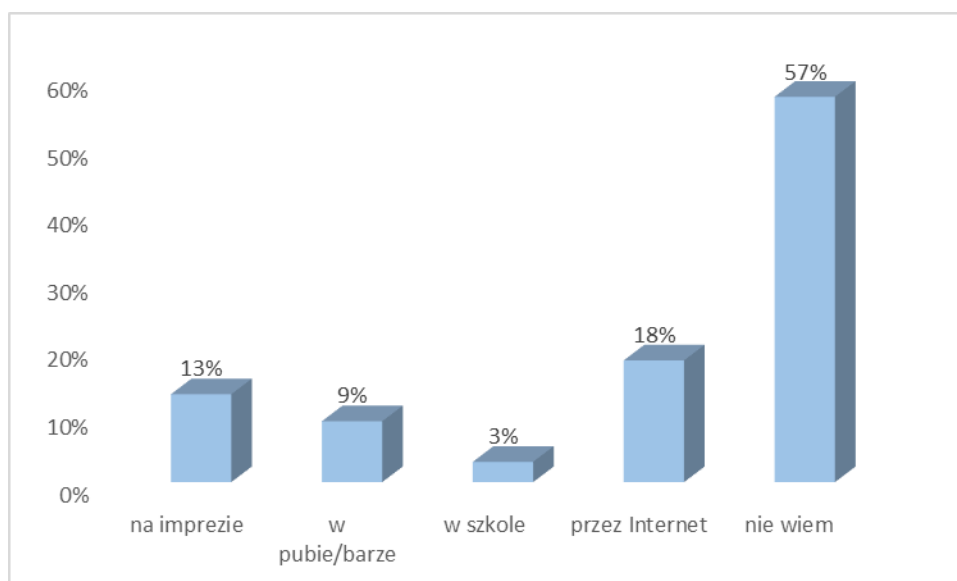

Źródło: opracowanie własne

Osoby, które miały kontakt z narkotykami na ogół mówią, że zdarzyło się to tylko raz czy dwa razy w życiu (69%). 16% bierze narkotyki rzadziej niż raz w miesiącu, 8% 1-7 razy w miesiącu a 3% 2 razy w tygodniu i częściej. 4% ankietowanych deklaruje, iż po środki odurzające sięga tylko w weekendy.

Bardzo ważnym problemem z punktu widzenia profilaktyki jest dostępność używek dla młodzieży. 18% wskazuje Internet jako narzędzie zakupu środków psychoaktywnych, a 13% badanych wskazuje, iż najłatwiej w narkotyki zdobyć na imprezie/dyskotece. 3% deklaruje, iż narkotyki można dostać w szkole a 9% w pubie/barze. 57% utrzymuje, iż nie wie, gdzie zakupić narkotyki.

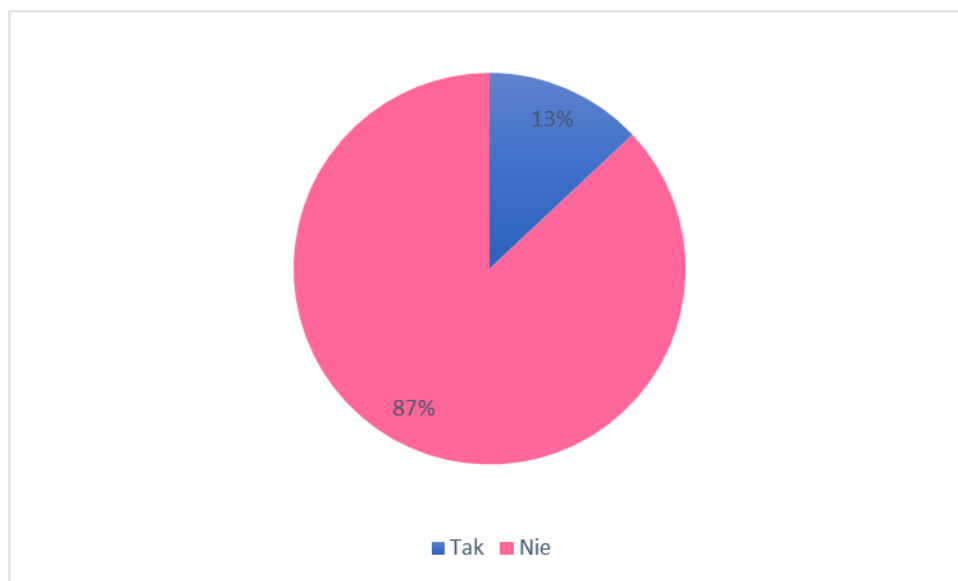
Wykres 35. Gdzie według Ciebie najłatwiej zaopatrzyć się w narkotyki?

Źródło: opracowanie własne

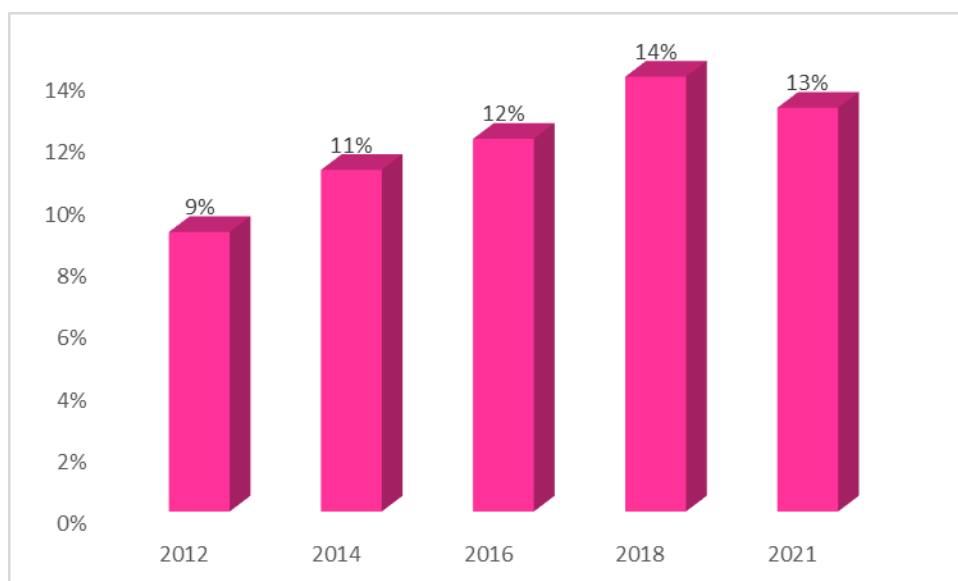
Zaraz za alkoholem, marihuaną czy amfetaminą dopalacze są czwartą najczęściej wskazywaną używką. Dopulacze są swego rodzaju odpowiedzią na to, co niesie współczesna rzeczywistość. Stosując nowe substancje psychoaktywne, można przez jakiś czas pracować wydajniej, uczyć się nie potrzebując wypoczynku, łatwiej nawiązywać kontakty, pozbywając się przy tym lęku i „szybciej wycoczywać”.

Wykres 36. Czy kiedykolwiek próbowałeś/aś dopalaczy?

Źródło: opracowanie własne

Wykres 37. Struktura spożywania dopalaczy przez młodzież w latach 2012 – 2021

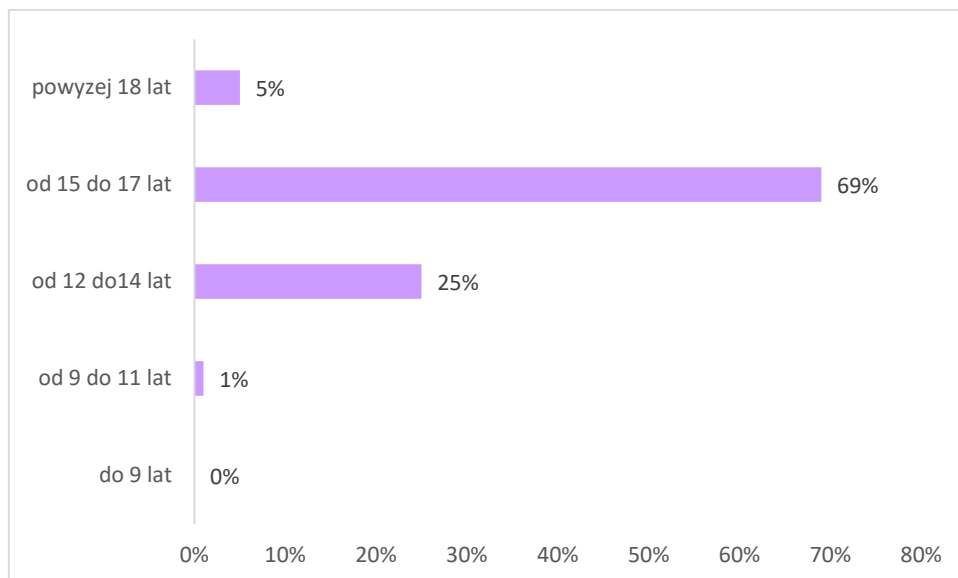

Źródło: opracowanie własne

13 % ankietowanych wskazywało, iż próbowało dopalaczy. Wśród osób, które spożywało dopalaczy przeważają chłopcy (58%).

Analizując badania z ostatnich dziewięciu lat możemy zaobserwować, iż liczba młodych ludzi, która deklaruje, iż spróbowała dopalaczy utrzymuje się na podobnym poziomie. Porównując badania z roku 2018 do roku 2021 odnotowaliśmy 1% spadek młodzieży deklarującej, iż spróbowała dopalaczy.

Wykres 38. Ile miałeś lat, kiedy zdarzyło Ci się po raz pierwszy spróbować dopalaczy ?

Źródło: opracowanie własne

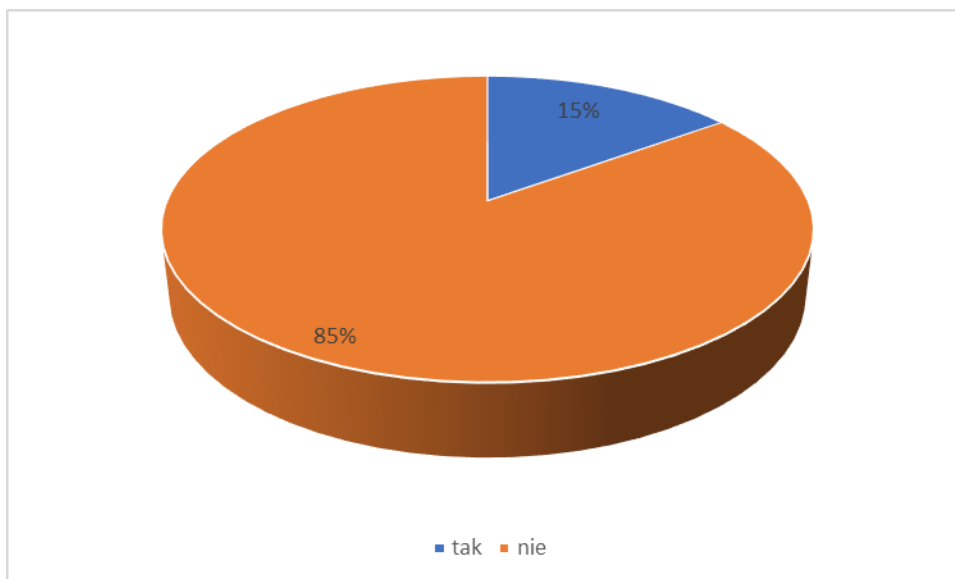
Wśród osób, które miały styczność z narkotykami, więcej niż połowa (69%) badanych po raz pierwszy próbowała narkotyku w wieku 15-17 lat, 25% w wieku powyżej 12-14 lat. 1 % ankietowanych wskazywało wiek 9 -11 lat a 5% wiek powyżej 18 lat.

Zdecydowana większość osób, które spożywały dopalaczy wskazują, że najłatwiej je kupić przez Internet (57%). 6% w szkole, 9% na dyskotecie/imprezie. 16% twierdzi, że w sklepie kolekcjonerskim a 12% zaopatrzyło się w dopalacz na podwórku/ulicy

Analizując wyniki badań przeprowadzonych w gminie Gostyń w 2021 roku dowiadujemy się, iż ponad połowa (54%) badanych pierwszy raz sięgnęło po dopalacze za namową znajomych. 39% ankietowanych zdecydowała się sama sięgnąć po dopalacze. 4% deklaruje, że poczęstowali ich dorośli.

Diagnoza problemu narkomanii została przeprowadzona również wśród dorosłych mieszkańców gminy Gostyń.

Wykres 39. Czy kiedykolwiek próbował/a Pana/ Pani narkotyków?

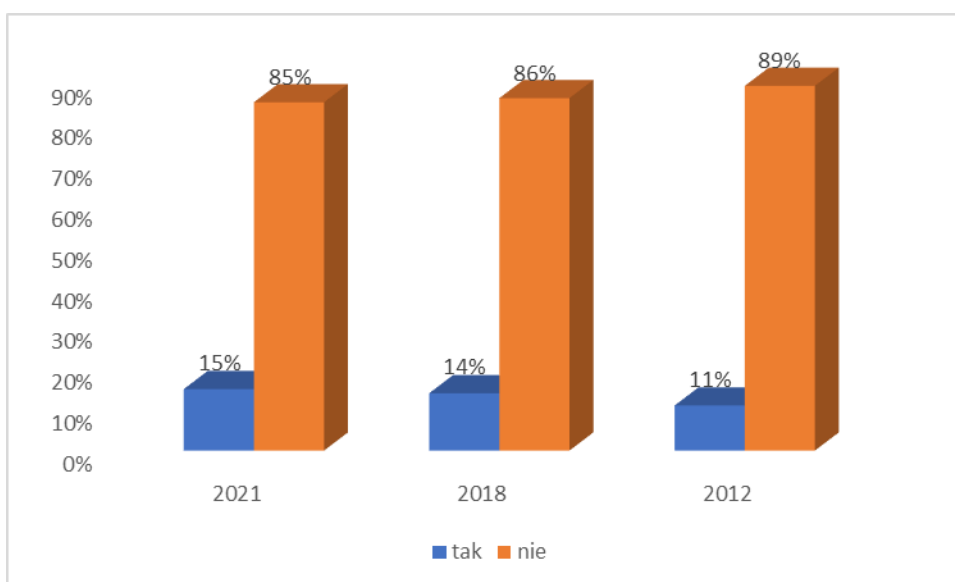

Źródło: opracowanie własne

85% ankietowanych przyznało, iż nie próbowało narkotyków. Do sięgnięcia po środki psychoaktywne częściej przyznają się osoby w przedziale wiekowym 18-25 lat oraz 26-35 lat. Obserwując badania z 2012 i 2018 może zaobserwować wzrost osób, które próbowały narkotyków o 4%.

Wykres 40. Czy kiedykolwiek próbował/a Pana/ Pani narkotyków?

– porównanie badań z lat 2012-2021

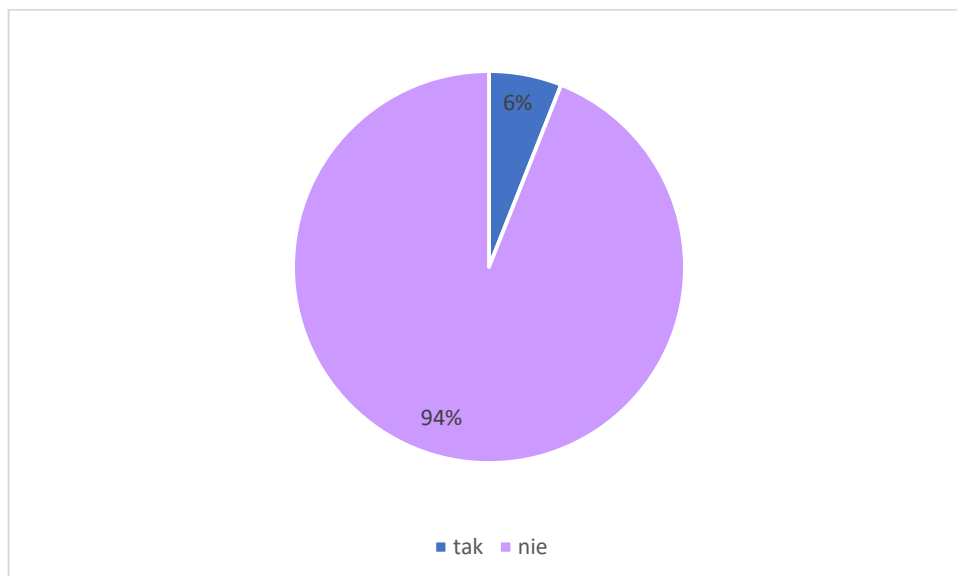

Źródło: opracowanie własne

Kolejne zagadnienie o które zapytaliśmy w ankiecie dotyczyło kwestii spożycia dopalaczy. 94 % ankietowanych przyznaje, iż nigdy nie próbowała dopalaczy. 6 % badanych, który próbowali dopalaczy, stanowią osoby w przedziale wiekowym 18-25 lat oraz 26-35 lat.

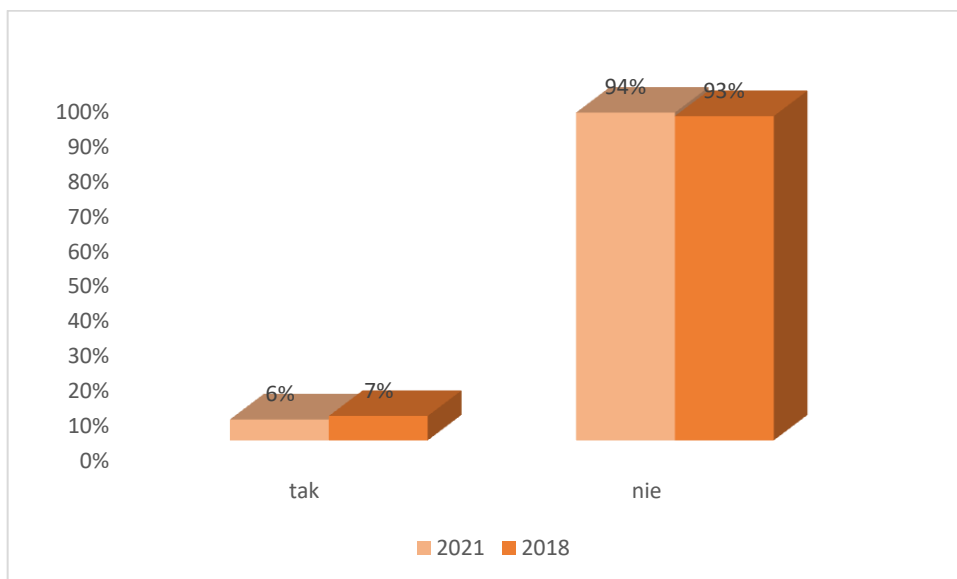
Porównując badania z 2021 do 2018 roku obserwujemy minimalny (1%) spadek osób, którzy kiedykolwiek próbowali dopalaczy.

Wykres 41. Czy kiedykolwiek próbował/a Pan/ Pani dopalaczy?

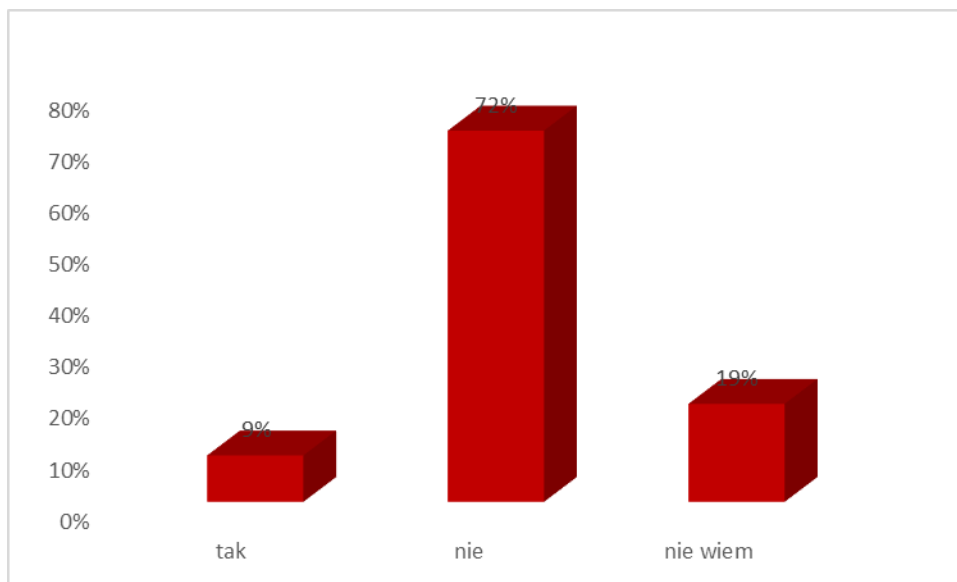
Źródło: opracowanie własne

Wykres 42. Czy kiedykolwiek próbował/a Pan/ Pani dopalaczy? – porównanie badań z lat 2018-2021

Źródło: opracowanie własne

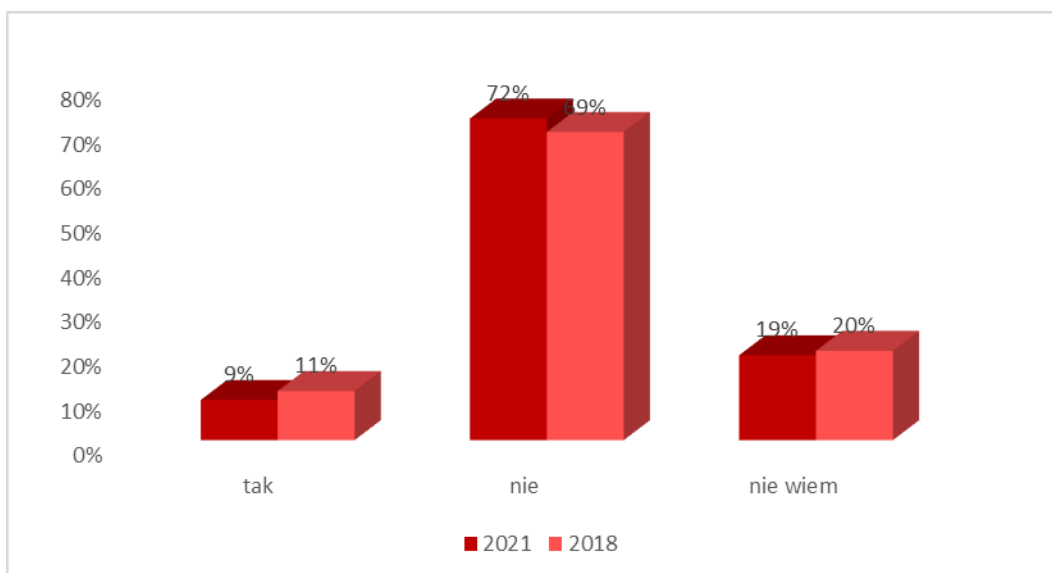
Wykres 43. Czy w Pan/Pani środowisku są osoby, które sięgają po dopalacze?

Źródło: opracowanie własne

72% respondentów potwierdza, iż w ich środowisku nie ma osób, które sięgają po dopalacze. Blisko 1/4 badanych przyznaje, że nie ma informacji na ten temat. Natomiast 9% podaje, iż zna osoby, które sięgają po dopalacze.

Wykres 44. Czy w Pan/Pani środowisku są osoby, które sięgają po dopalacze? – porównanie badań z lat 2018-2021

Źródło: opracowanie własne

W związku z tym, że uzależnienie od czynności jest stosunkowo nowym pojęciem, obserwuje się odmienne postrzeganie przez społeczeństwo uzależnień od substancji i od czynności. Samo uzależnienie od substancji jest postrzegane jako choroba, poważne zaburzenie, które należy poddać leczeniu, natomiast uzależnienia behawioralne są traktowane jako fanaberia, a osoby uzależnione od czynności – jako niepoważne. Badania przeprowadzone na reprezentacyjnej próbie Polaków pokazały, że co czwarta osoba badana uważała, że za uzależnienie od czynności odpowiadają „ograniczone mechanizmy kontroli, słaby charakter, słaba psychika, słaba wola”, a co piąta, że osoby uzależnione od czynności „mające pieniądze na grę – są bogate, wysoko postawione”. Uzależnienie od alkoholu czy narkotyków było postrzegane jako zagrażające życiu, podczas gdy od zakupów, pracy czy Internetu jako mało zagrażające przyzwyczajenie.

Mieszkańców gminy Gostyń poproszono o wyrażenie opinii na temat różnego rodzaju uzależnień. Zadaniem badanych było zaznaczenie na skali od 1 do 10, w jakim stopniu oceniają dane uzależnienie jako potencjalnie niebezpieczne. 1 odznaczało “niegroźne przyzwyczajenie, nawyk”, a 10 “nałóg zagrażający życiu”. Podczas interpretacji wyników przyjęto następującą miarę: odpowiedzi 1-3 - niegroźny nawyk, 4-7 - średnie zagrożenie dla zdrowia i życia oraz 8-10 - poważne zagrożenie dla zdrowia i życia.

Wyniki badania wśród dorosłych mieszkańców gminy zdają się częściowo potwierdzać przytoczone powyżej badania z 2012 roku. Respondenci najczęściej oceniali jako uzależnienia zagrażające życiu: narkomanię - 94%, alkoholizm - 91%, zaburzenia odżywiania – 76% czy sieciorholizm - 65%. Ponad połowa badanych za zagrażające życiu uznała również nikotynizm (63%). Uzależnienia od czynności, takie jak zakupoholizm czy pracoholizm ankietowani ocenili jako średnie zagrożenie dla zdrowia i życia (odpowiednio 59% i 51%). Powyższe wyniki mogą świadczyć o przeciętnej świadomości badanych mieszkańców na temat zagrożeń jakie niosą ze sobą poszczególne uzależnienia od czynności.

Tabela 1 . Jaka jest Pana/Pni opinia na temat różnego rodzaju uzależnień? Proszę zaznaczyć na skali od 1 do 10, gdzie 1 oznacza niegroźne przyzwyczajenie, nawyk, a 10 - nałóg zagrażający życiu.

Problem	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Alkoholizm	0%	1%	0%	0%	0%	1%	4%	8%	9%	76%
Narkomania	0%	1%	0%	0%	0%	0%	4%	1%	3%	90%
Nikotynizm	1%	1%	0%	2%	8%	11%	13%	16%	16%	31%
Zakupoholizm (uzależnienie od zakupów)	7%	6%	11%	11%	13%	22%	13%	6%	3%	7%
Pracoholizm (uzależnienie od pracy)	2%	3%	6%	4%	15%	21%	11%	16%	6%	16%
Sieciorholizm (uzależnienie od Internetu)	1%	2%	3%	3%	4%	13%	8%	17%	24%	24%

Źródło: opracowanie własne

Tabela 2. Jak poważne/istotne są poniższe problemy w Pana/Pani środowisku lokalnym?

Problem	Bardzo istotny	Raczej istotny	Raczej nieistotny	Zdecydowanie nieistotny
Uzależnienie od komputera i Internetu (siecioholizm)	51%	44%	4%	1%
Zakupoholizm	10%	21%	47%	21%
Hazard	16%	9%	40%	35%
Seksoholizm	13%	10%	37%	39%
Pracoholizm	17%	42%	28%	13%
Zaburzenia odżywiania (np. jedzenioholizm, anoreksja, bulimia)	20%	21%	36%	22%

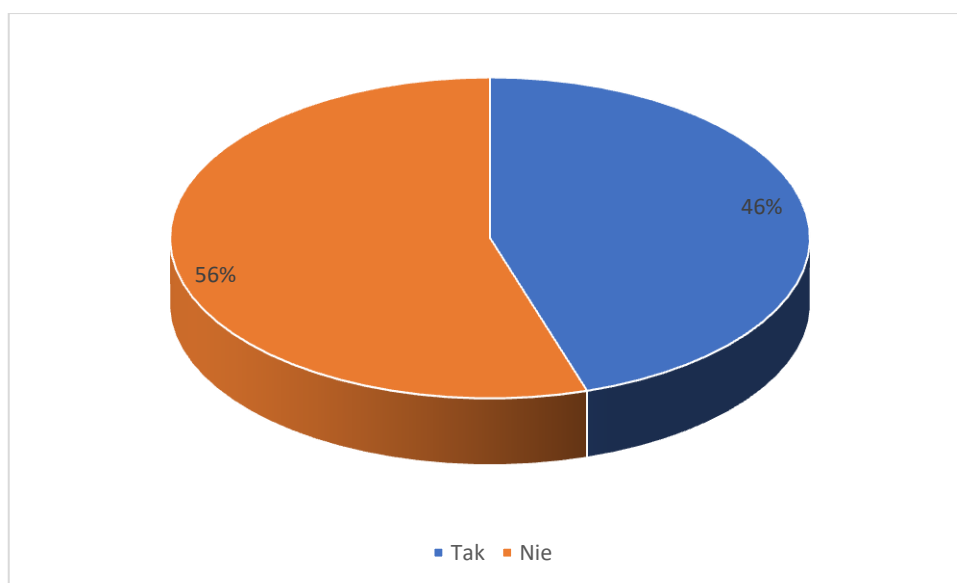
Źródło: opracowanie własne

Uzyskane wyniki pozwalają stwierdzić, że w opinii pełnoletnich mieszkańców gminy Gostyń najpoważniejszymi uzależnieniami behawioralnymi są: uzależnienie od komputera i Internetu (siecioholizm) - 95% oraz pracoholizm – 59%. Za nieistotne większość respondentów uznała natomiast: seksoholizm – 76%, hazard – 75% oraz zakupoholizm – 68%. Powyższe wyniki mogą świadczyć o relatywnie niskiej świadomości badanych mieszkańców na temat zagrożeń jakie niosą ze sobą poszczególne uzależnienia od czynności.

Zdecydowana większość (55%) badanych mieszkańców gminy Gostyń twierdzi, że nie gra w gry hazardowe (na pieniądze, np. Lotto). Pozostałe 45% przyznaje, że zdarza im się grać w gry hazardowe.

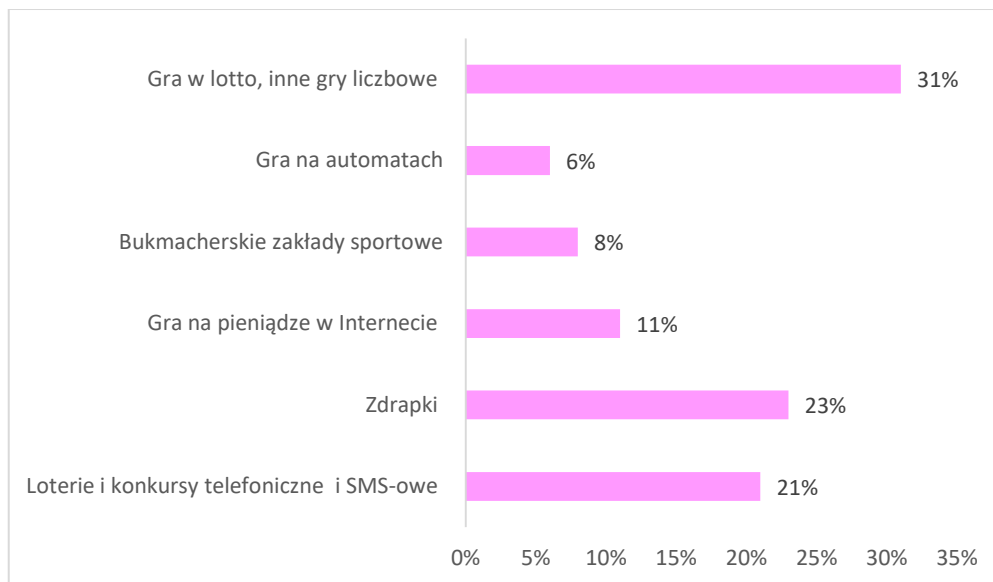
Wśród respondentów, którzy najczęściej grają w gry, przeważają zdrapki (23%) oraz w gry liczbowe Totalizatora Sportowego np. Lotto czy Multi Multi (31%) oraz loterie i konkursy telefoniczne i SMS-owe (21%). Mniej popularne są gry na automatach (6%) i bukmacherskie zakłady sportowe (8%).

Wykres 45. Czy zdarza się Panu/i grać w gry hazardowe (na pieniądze, np. Lotto)?

Źródło: opracowanie własne

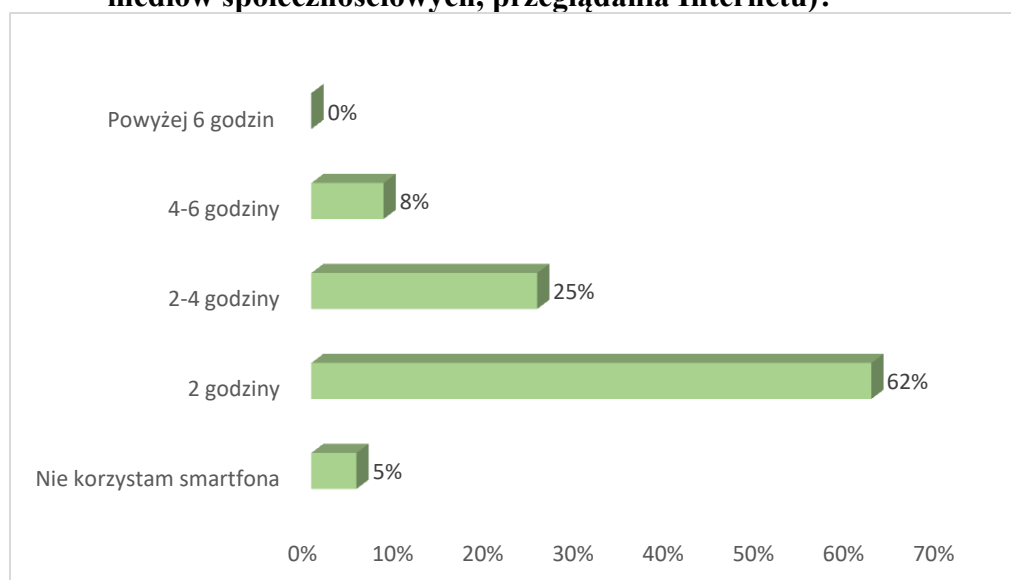
Wykres 46. W jakiego rodzaju gry hazardowe Pan/i grywa?

Źródło: opracowanie własne

Problematyka nieprawidłowego korzystania z komputera i Internetu, w tym ich nadużywanie, staje się coraz powszechniejszym zagadnieniem. Nowoczesne media oferują szeroki wachlarz aktywności – zarówno prorozwojowych (np. dostęp do wiedzy), jak i patologicznych (np. dostęp do treści pornograficznych). Jedną z najbardziej rozpowszechnionych aktywności, które można wykonywać będąc online, jest granie w gry czy korzystanie z portali społecznościowych (w Polsce najbardziej rozpowszechnionym jest Facebook). Pomimo, że odpowiedzialne korzystanie z komputera i Internetu, nawet przez dzieci, niesie ze sobą wiele korzyści, to należy jednak zwrócić uwagę na potencjalne zagrożenia wynikające z nadmiernego, pozbawionego kontroli zaangażowania, w tym negatywne skutki społeczne, psychiczne i zdrowotne.

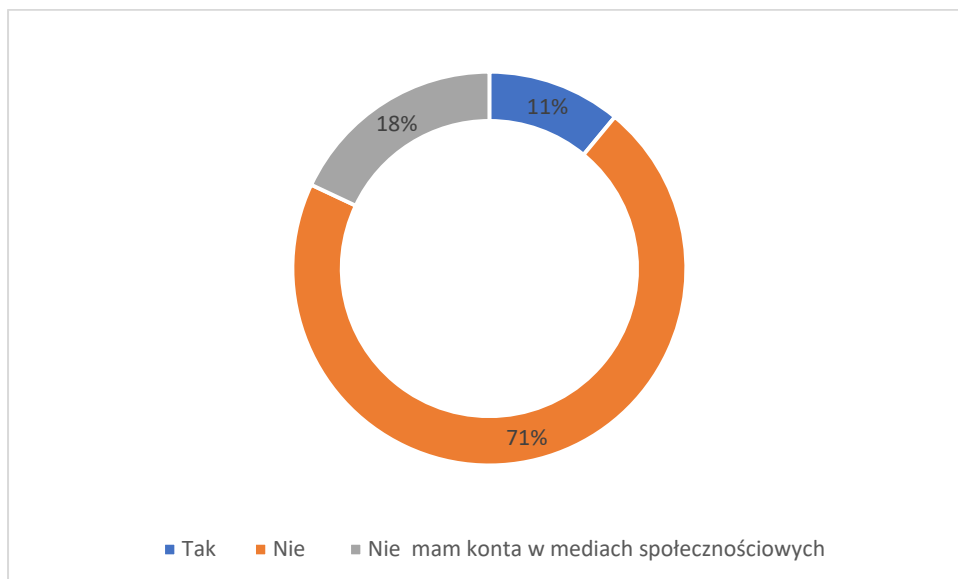
Wykres 47. Ile czasu korzysta Pan/Pani ze smartfona w ciągu dnia (w celu przeglądania mediów społecznościowych, przeglądania Internetu)?

Źródło: opracowanie własne

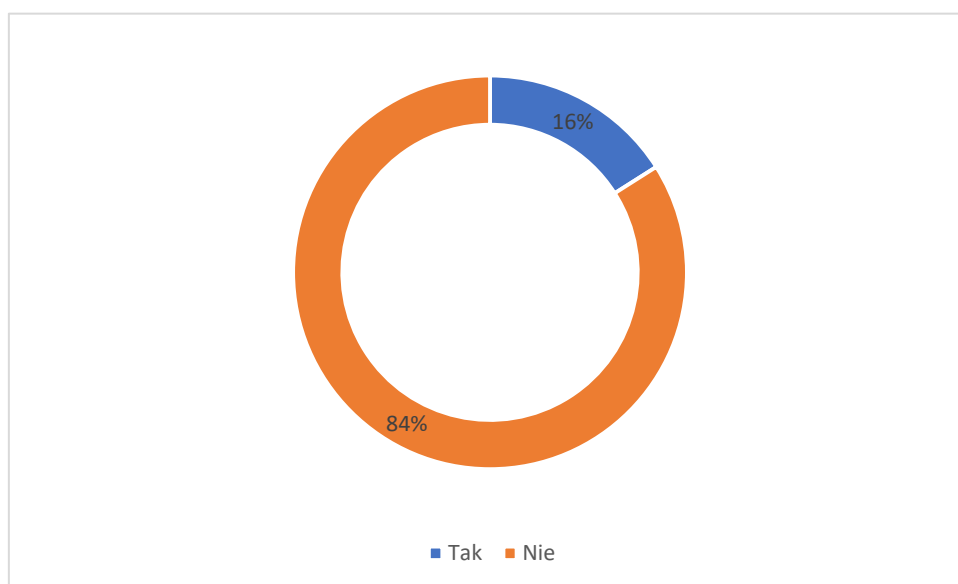
62% badanych mieszkańców gminy korzysta ze smartfona w celu przeglądania mediów społecznościowych lub stron internetowych do 2 godzin dziennie. 25% twierdzi, że te aktywności zajmują im od 2 do 4 godzin dziennie. 8% przyznaje, że spędza na tej aktywności od 4 do 6 godzin dziennie, a pozostałe 5% badanych nie korzysta ze smartfona.

Wykres 48. Czy odczuwa Pan/Pani niepokój i dyskomfort gdy nie może się zalogować do swoich mediów społecznościowych (Facebook, Instagram itp)?

Źródło: opracowanie własne

Wykres 49. Czy zdarza się, że odczuwa Pan/Pani obawę przed tym, że ominie Pana/Panią jakaś ważna informacja i z tego powodu odczuwa potrzebę stałego monitorowania wydarzeń przy użyciu smartfona czy komputera?

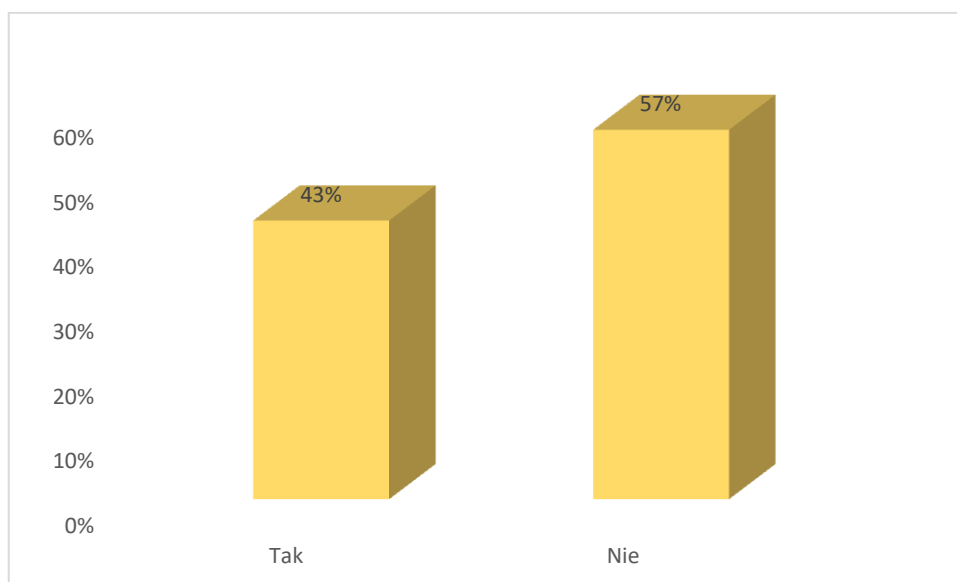
Źródło: opracowanie własne

11% ankietowanych przyznaje, że odczuwa niepokój i dyskomfort, gdy nie może się zalogować do swoich mediów społecznościowych (Facebook, Instagram itp.). 71% badanych twierdzi, że nie ma takiego problemu, a 18% nie posiada konta w mediach społecznościowych.

84% respondentów przyznaje, że nie odczuwa obawy przed tym, że ominie ich jakaś ważna informacja. 16% badanych odczuwa taką obawę i ma potrzebę stałego monitorowania wydarzeń przy użyciu smartfona czy komputera.

57% ankietowanych uczniów przyznaje, iż nie wie czym są uzależnienia behawioralne. Wśród osób, które miały wiedzę na temat takiego rodzaju uzależnień przeważały dziewczęta (59%). Najmniejszy stopień wiedzy czym są uzależnienia behawioralne posiadała grupa wiekowa w przedziale 13-14 lat (61%).

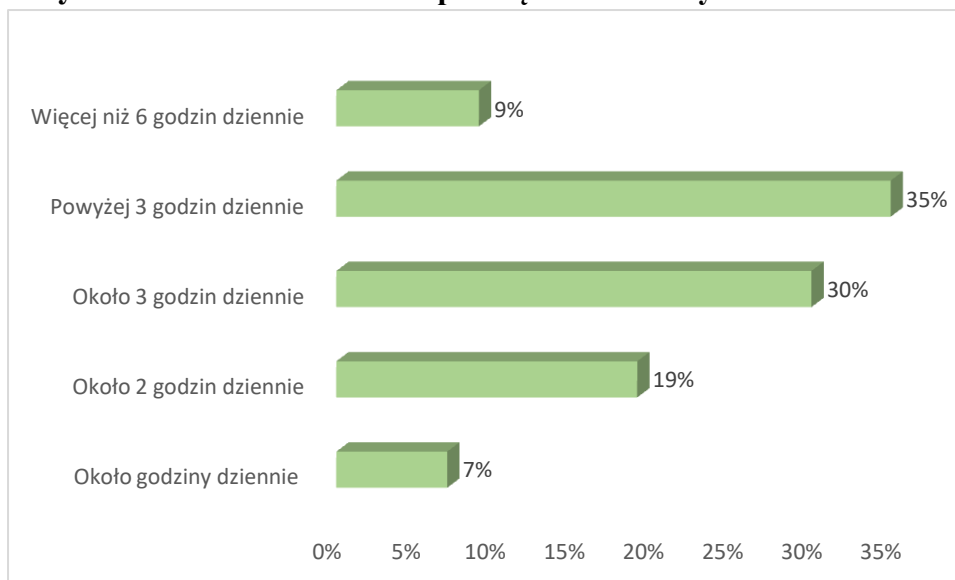
Wykres 50. Czy wiesz co to są uzależnienia behawioralne?

Źródło: opracowanie własne

Niepokój budzi ilość czasu spędzanego na korzystaniu z telefonu przez młodych ludzi. Łącznie aż 75% badanych korzysta z telefonu do 3 lub powyżej 3 godzin dziennie. Oznaczać to może, że po zakończonych lekcjach są to ich jedyne formy spędzania czasu. 19% badanych uczniów spędza na korzystaniu z telefonu około 2 godziny dziennie, a 7% około godziny dziennie. Prawie co dziesiąty ankietowany podaje, iż spędza w telefonie więcej niż 6 godzin dziennie.

Wykres 51. Ile czasu dziennie poświęcasz na korzystanie z telefonu?

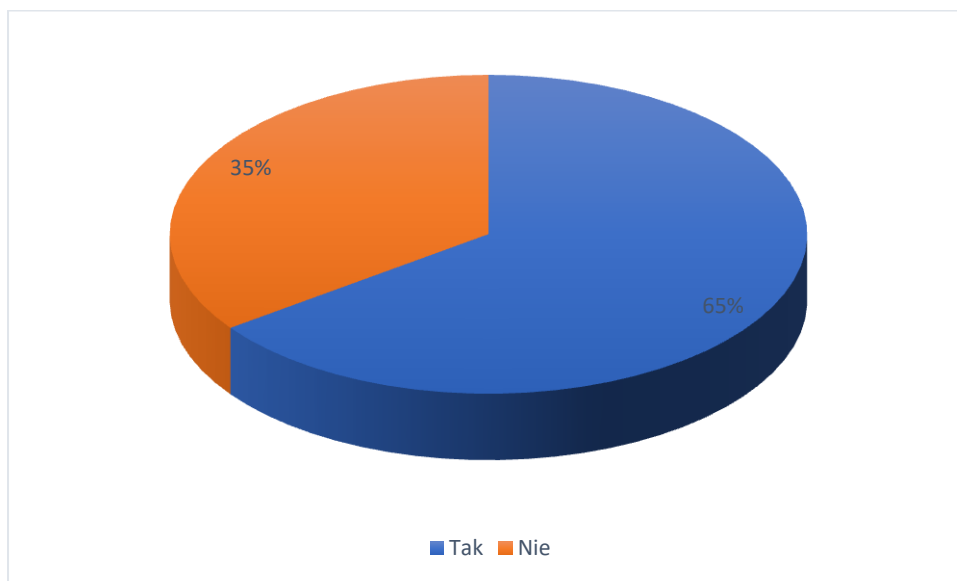
Źródło: opracowanie własne

Dla blisko połowy badanej młodzieży (49%) telefon służy przede wszystkim do korzystania z komunikatorów i portali społecznościowych, 32% ankietowanych gra w gry, 8% używa telefonu w celu zdobycia wiedzy. Ponadto 6 % badanych spędza czas w telefonie dla rozrywki, a 4% bez celu. Tylko 1% za pomocą telefonu nawiązuje nowe znajomości.

Nastolatki uzależnieni od telefonu komórkowego odczuwają przymus nieustannego kontaktu

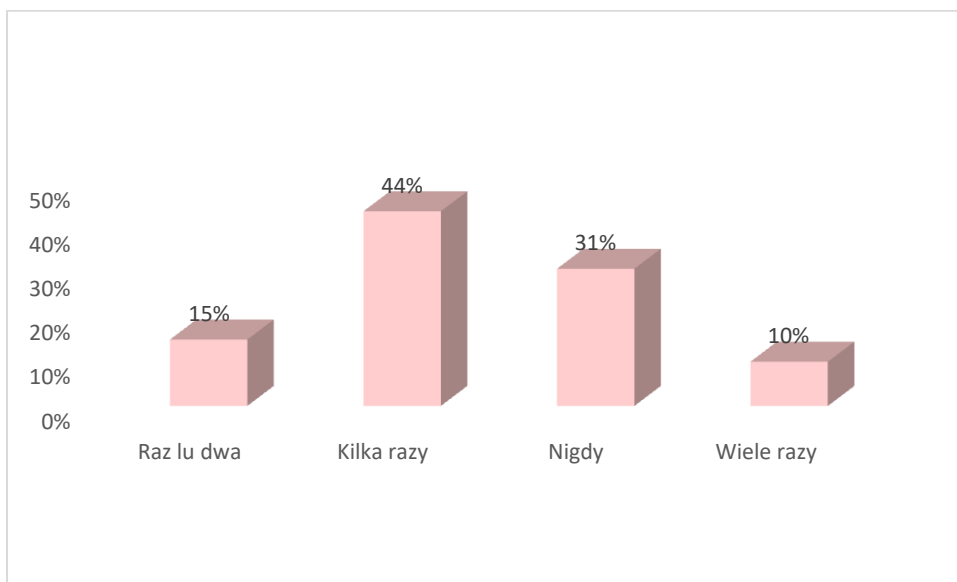
z drugą osobą, przywiązują dużą wagę do posiadania telefonu komórkowego i jego jakości, odczuwają głęboki dyskomfort i silny niepokój, gdy zapomną go zabrać ze sobą lub gdy rozładuje się w nim bateria. Dlatego kolejne zagadnienie o które zapytaliśmy młodych ludzi dotyczyło czy odczuwają niepokój, gdy nie mają przy sobie telefonu lub gdy jest on rozładowany.

Wykres 52. Czy odczuwasz niepokój kiedy nie masz przy sobie telefonu lub gdy jest on rozładowany?

Źródło: opracowanie własne

Wykres 53. Czy zdarzyło Ci prowadzić rozmowę przez komunikator w telefonie, mimo, iż znajomy/ rodzic był w tym czasie w tym samym pomieszczeniu co Ty?

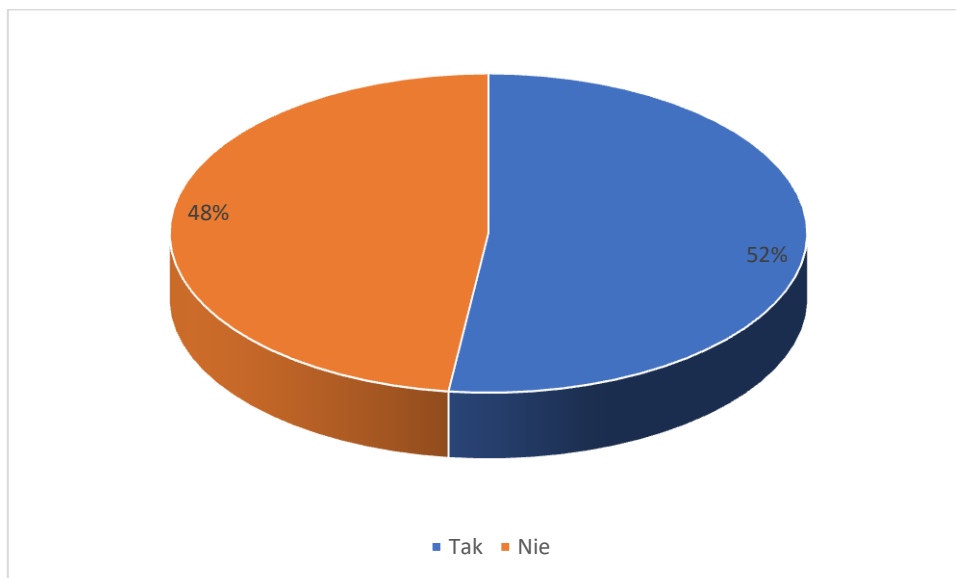

Źródło: opracowanie własne

Ponad 1/3 badanych uczniów (31%) deklaruje, iż nigdy nie prowadziła rozmowy przez komunikator w telefonie, mimo, iż znajomy/ rodzic był w tym czasie w tym samym pomieszczeniu co ona. 15% badanych przyznaje, iż sytuacja taka miała miejsce raz lub dwa razy, a co dziesiąty ankietowany przyznał, iż zdarzenie takie miało miejsce wiele razy. Niepokojący jest fakt, że 44%

badanych uczniów deklaruje, iż sytuacja taka miała miejsce kilka razy.

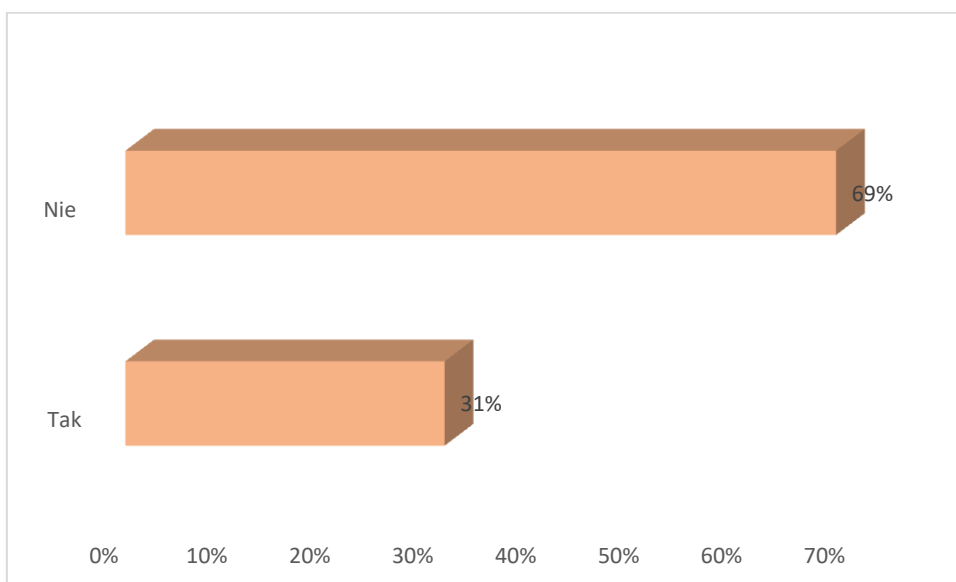
Wykres 54. Czy w czasie wspólnego posiłku z rodziną korzystasz z telefonu?

Źródło: opracowanie własne

Ponad połowa badanych podaje, iż w czasie wspólnego posiłku z rodziną korzysta z telefonu. Natomiast 69% badanych uczniów przyznaje, iż w ich domu nie istnieją zasady korzystania z telefonu komórkowego.

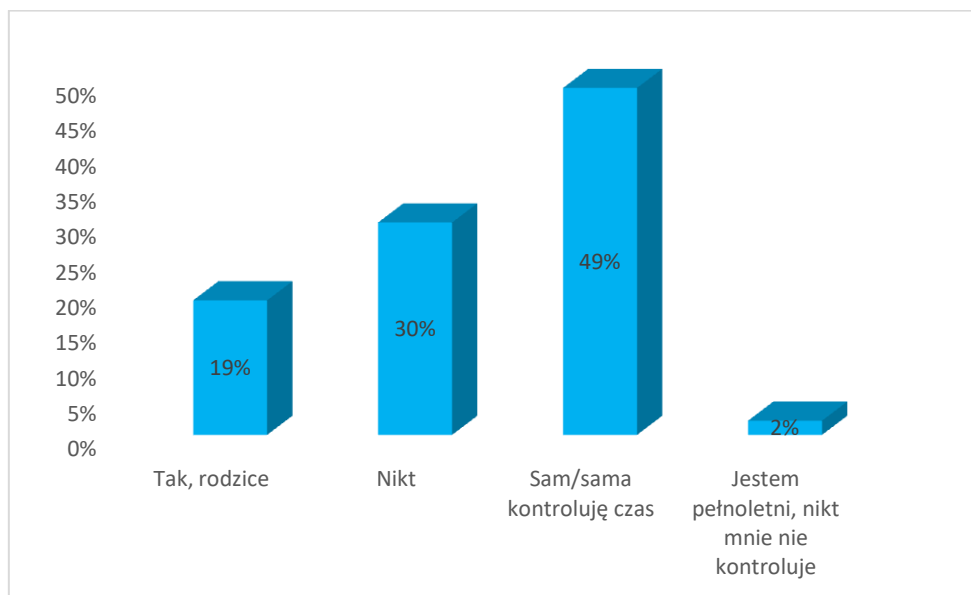
Wykres 55. Czy w Twoim domu istnieją zasady korzystania z telefonu komórkowego?

Źródło: opracowanie własne

Blisko połowa ankietowanych (49%) przyznaje, iż oni sami kontrolują czas jaki poświęcają na surfowanie po Internecie i granie. Tylko 19% badanych podaje, iż czas ten kontrolują im rodzice. 30% młodzieży deklaruje, iż nikt nie kontroluje czasu spędzanego przez nich w Internecie.

Wykres 56. Czy ktoś kontroluje czas, jaki poświęcasz na surfowanie po Internecie i na granie?

Źródło: opracowanie własne

3. Najbardziej niepokojące zjawiska w gminie Gostyń to:

- 1) wczesny wiek osób zaczynających inicjacje alkoholową;
- 2) wzrost liczby rodziców pozwalający dzieciom na „spróbowanie” alkoholu;
- 3) zbyt duża liczba osób zachowujących się agresywnie po alkoholu;
- 4) wzrost liczby osób, którzy sięgają po alkohol „często”. Porównując wynik z badaniami z 2012 roku w kategorii nastąpił wzrost o 8% procent (z 20% do 28 %);
- 5) zwiększenie się liczby osób samotnie spożywających alkohol w domu (wzrost z 8% do 16 %);
- 6) mała wiedza rodziców na temat spożywania alkoholu przez dzieci;
- 7) zbyt mała liczba osób zmotywowanych do podjęcia dobrowolnego leczenia odwykowego;
- 8) wzrost liczby osób sięgających po leki uspokajające, nasenne i przeciwbólowe (z 9% do 22%).
- 9) wzrost liczby osób sięgających po narkotyki, porównując wynik z badaniami z 2012 roku w kategorii nastąpił wzrost o 4% procent (z 11% do 15 %);
- 10) zbyt duża liczba młodzieży deklarującej, iż po środki odurzające sięga tylko w weekendy;
- 11) brak kontroli rodzicielskiej oraz zasad korzystania dzieci i młodzieży z komputera i telefonu;
- 12) zbyt duża ilość czasu spędzanego na korzystaniu z telefonu przez młodych ludzi, która oznaczać może, że po zakończonych lekcjach są to ich jedyne formy spędzania czasu;
- 13) zbyt mała wiedza uczniów szkół, jak i dorosłych mieszkańców gminy Gostyń na temat uzależnień behawioralnych.

3.1. Założenia do realizacji związane z głównymi problemami w gminie Gostyń:

- 1) ograniczenie spożycia napojów alkoholowych przez mieszkańców gminy Gostyń poprzez:
 - a) zwiększenie efektywności prowadzonych kontroli mających za zadanie sprawdzenie przestrzegania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w miejscach sprzedaży oraz podawania napojów alkoholowych, zwłaszcza w odniesieniu do osób do lat 18,

Wskaźniki: liczba przeprowadzonych kontroli, liczba zaleceń pokontrolnych.

- b) realizacja programów profilaktyki uniwersalnej skierowanych do dzieci i młodzieży,

Wskaźniki: liczba zrealizowanych programów, liczba uczestników.

- c) praca z rodzicami i wychowawcami w kierunku podjęcia przez nich efektywnych postaw profilaktycznych, opracowanie i wprowadzenie elementów profilaktyki rodzicielskiej, mających na celu podniesienie wieku inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży,

Wskaźniki: liczba programów, spotkań, warsztatów, liczba uczestników.

- d) promowanie bezpiecznego sposobu używania napojów alkoholowych wśród osób dorosłych (bez nadużywania i upijania się), edukacja społeczna w zakresie skutków upijania się,

Wskaźniki: liczba przekazów edukacyjnych, liczba odbiorców.

2) zwiększanie świadomości społecznej w zakresie problematyki związanej z używaniem substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych, poprzez:

- a) dokonywanie systematycznej diagnozy problemów uzależnień na terenie gminy Gostyń,

Wskaźniki: liczba przeprowadzonych diagnoz i badań.

- b) promowanie zdrowego stylu życia poprzez organizację kampanii i programów profilaktycznych, w szczególności dla dzieci i młodzieży,

Wskaźniki: liczba kampanii, liczba programów, imprez, liczba uczestników

- c) edukowanie i informowanie, w tym edukacja publiczna na temat działania alkoholu, potrzeby zmiany stylu picia, społecznych uwarunkowań jego używania oraz edukacja specjalistyczna na temat problemów alkoholowych i metod ich rozwiązywania skierowana do osób pracujących w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych

Wskaźniki: liczba szkoleń, warsztatów, liczba uczestników.

- 3) zwiększenie oferty spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży oraz rodzin jako alternatywy wobec używania nowych technologii poprzez:

- a) wolne od nałogów zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży, organizacja kolonii i półkolonii, realizacja warsztatów wzmacniających kompetencje rodzicielskie, realizacja programów promujących wspólne spędzanie czasu wolnego z rodziną.

Wskaźniki: liczba form wsparcia, liczba uczestników.

- 4) rozszerzenie oferty pomocowej dla osób uzależnionych i nadużywających alkoholu oraz członków ich rodzin

- b) reintegracja społeczna osób uzależnionych oraz członków ich rodzin

Wskaźniki: liczba programów pomocowych, liczba uczestników.

4. Pomoc udzielana osobom uzależnionym i ich rodzinom w gminie Gostyń

Na podstawie danych pochodzących z placówek zajmujących się pomocą osobom uzależnionym od alkoholu i ich rodzinom, udzielono pomocy:

- 1) finansowej poprzez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej:
 - a) w 2015 roku – 86 rodzinom,
 - b) w 2016 roku – 39 rodzinom,
 - c) w 2017 – 35 rodzinom,
 - d) w 2018 – 26 rodzinom,
 - e) w 2019 – 43 rodzinom,
 - f) w 2020 – 12 rodzinom.

g) w 2021 – 36 rodzinom.

2) psychologicznej, terapeutycznej i prawnej poprzez:

a) Punkt Wsparcia w Gostyniu prowadzony przez gminę, który udziela osobom uzależnionym i ich rodzinom pomocy prawnej, psychologicznej i terapeutycznej. Liczba osób, która skorzystała z pomocy specjalistów w minionych latach, przedstawia się następująco:

- w 2013 roku – 521 osób,
- w 2014 roku- 540 osób,
- w 2015 roku – 551 osób,
- w 2016 roku – 499 osób,
- w 2017 roku - 537 osób,
- w 2018 roku – 588 osób,
- w 2019 roku – 545 osób,
- w 2020 roku – 502 osoby.

b) Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gostyniu, która podejmuje działania motywujące osoby uzależnione do podjęcia terapii lub leczenia, kieruje osoby uzależnione na badanie w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia przez biegłych sądowych, jak również kieruje wnioski do sądu o zastosowanie leczenia.

Powyższe dane wskazują, iż liczba osób korzystających z pomocy finansowej, psychologicznej, terapeutycznej i prawnej wzrasta. Wiąże się to ze zwiększeniem świadomości wśród mieszkańców gminy Gostyń o dostępnych formach pomocy.

Tabela nr 3

Dane dotyczące działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Rok	Liczba wniosków o leczenie odwykowe	Liczba skierowań do biegłych sądowych	Liczba wniosków do sądu o zastosowanie leczenia
2012	52	38	23
2013	47	23	39
2014	56	44	22
2015	41	36	41
2016	32	39	12
2017	41	21	28
2018	47	41	25
2019	33	39	41
2020	25	16	12
2021	30	28	11

Źródło: Opracowanie własne

Liczba wniosków o leczenie odwykowe w 2020 roku spadła w stosunku do roku 2019. Zmalała też liczba wniosków do biegłych sądowych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu. Sytuacja związana była z faktem, iż w okresie pandemii Covid – 19 biegli sądowi nie przeprowadzali badań.

3) pozostała pomoc udzielana osobom uzależnionym i ich rodzinom:

- a) sesje terapeutyczne dla osób uzależnionych od alkoholu i dla ich rodzin,
- b) spotkania grupy samopomocowej AA „Róża” w Gostyniu - realizacja programu abstynencyjnego na bazie własnych doświadczeń; spotkania grupy odbywają się w każdy wtorek miesiąca (ul. Jana Pawła II 10, 63-800 Gostyń),
- c) spotkania grupy samopomocowej AA „Wolność” w Gostyniu - realizacja programu abstynencyjnego na bazie własnych doświadczeń; spotkania grupy odbywają się w każdą piątek miesiąca (ul. Wrocławska 255, 63-800 Gostyń),

- d) spotkania grupy samopomocowej Al-Anon „Iskierka” w Gostyniu - grupa skupiająca rodziny osób uzależnionych, spotkania grupy odbywają się w każdy wtorek miesiąca (ul. Jana Pawła II 10, 63-800 Gostyń).

3. Cel strategiczny

Ograniczenie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz stosowania przemocy, zjawiska picia alkoholu, używania narkotyków i podejmowania innych ryzykownych zachowań przez dzieci i młodzież.

4. Główne cele programu

Podstawowymi celami Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2023-2025 w gminie Gostyń są:

- 1) zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych na terenie gminy oraz zmniejszenie rozmiarów już istniejących;
- 2) wdrażanie dodatkowych form profilaktyki kierowanej w szczególności dla dzieci i młodzieży (profilaktyka rówieśnicza, profilaktyka rodzicielska);
- 3) zmniejszanie rozmiarów naruszeń prawa na rynku alkoholowym;
- 4) promowanie postaw społecznych ważnych dla profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych;
- 5) tworzenie bazy materialnej, organizacyjnej i merytorycznej dla realizacji programu;
- 6) reintegracja osób uzależnionych i nadużywających alkoholu oraz członków ich rodzin;
- 7) realizowanie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i zapobieganiu alkoholizmowi.

5. Odbiorcy programu

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii skierowany jest do wszystkich grup społecznych związanych z problemem uzależnień bądź zagrożonych prawdopodobieństwem jego wystąpienia.

6. Podmioty realizujące Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii

Realizatorami Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w gminie Gostyń są:

1) Wydział Oświaty i Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Gostyniu - pełnomocnik ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Do zadań Wydziału Oświaty i Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Gostyniu należy:

- a) obsługa kancelaryjna Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- b) przyjmowanie wniosków o leczenie odwykowe osób uzależnionych od alkoholu,
- c) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach pomocy w środowisku lokalnym,
- d) sporządzanie programów z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom,
- e) koordynowanie realizacji programów z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom,
- f) przygotowanie zmian w programie profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi oraz narkomanii,
- g) sporządzanie sprawozdań i analiz finansowo – rzeczowych z wykonania programów.

2) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gostyniu

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gostyniu została powołana Zarządzeniem Nr 857/2018 Burmistrza Gostynia z dnia 21 listopada 2018 roku. Powołanie Komisji wynika z art. 4¹ ust 3 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 roku (tekst jednolity Dz. U. z 2021 roku, poz. 1119 ze zm.). Zgodnie z art. 4¹ ust 4 wspomianej ustawy w skład Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Do zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gostyniu należy:

- a) opiniowanie, inicjowanie i nadzorowanie wykonanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii;
- b) podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego;
- c) opiniowanie wniosków w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych, zgodnie z podjętymi uchwałami Rady Miejskiej w Gostyniu;
- d) dokonywanie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych na terenie gminy Gostyń na podstawie upoważnienia każdorazowo wydawanego przez Burmistrza Gostynia;
- e) prowadzenie działalności informacyjnej, szkoleniowej oraz edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień;
- f) podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zgodnie z wytycznymi zawartymi w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w tym udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w gminie Gostyń oraz w grupach roboczych.

Rysunek 1. Podmioty realizujące Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2023-2025

Źródło: opracowanie własne

3) Instytucje, organizacje i stowarzyszenia działające na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień

Każdy podmiot prawny funkcjonujący na terenie gminy Gostyń, którego działalność statutowa nie jest nastawiona na zysk, może ubiegać się dotację na realizację zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, uzależnieniom behawioralnym oraz przemocy w rodzinie.

Ponadto osobom mającym specjalistyczne przygotowanie w zakresie profilaktyki i terapii uzależnień mogą być zlecone do realizacji, w formie umowy zlecenia, zadania w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Rozdział II

ZADANIA Z ZAKRESU GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII I SPOSOBY ICH REALIZACJI

Biorąc pod uwagę zadania programowe określone ustawą, wprowadza się w programie działań na lata 2023 - 2025 następujące zadania szczegółowe:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu

Cel działań:

Zmniejszenie skutków degradacji psychofizycznej osób uzależnionych.

Zadanie to będzie realizowane poprzez:

- 1) podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu, które powodują rozpad życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, systematycznie zakłócających spójność lub porządek publiczny, obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu:
 - a) przyjmowanie zgłoszeń o przypadkach wystąpienia nadużywania alkoholu powodujących rozpad życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, zakłócanie spokoju lub porządku publicznego,
 - b) prowadzenie rozmów motywacyjno – interwencyjnych z osobami, co do których wpłynęły zgłoszenia,
 - c) kierowanie osób, które nie zgodziły się dobrowolnie na zdiagnozowanie i poddanie leczeniu odwykowemu, na badanie przez biegłych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego,
 - d) kierowanie wniosków o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego do sądu,
- 2) podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z używania alkoholu, narkotyków oraz uzależnień behawioralnych, w tym, w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 3) szkolenia osób pracujących z dziećmi i młodzieżą w zakresie skutecznych oddziaływań profilaktycznych oraz udzielających pomocy dzieciom z rodzin z problemem uzależnień i przemocy;
- 4) zakup i upublicznienie materiałów edukacyjnych informujących o istocie uzależnień i lokalnym systemie pomocy.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie

Cel działań:

Zmniejszenie liczby i dolegliwości zaburzeń życia rodzinnego na skutek problemów alkoholowych i przemocy w rodzinie.

Zadanie to będzie realizowane następującymi metodami:

- 1) pomoc terapeutyczna, psychologiczna i prawna dla ofiar przemocy domowej;
- 2) zapewnienie pomocy psychologicznej, terapeutycznej i prawnej dla osób z problemem uzależnienia od alkoholu, narkotyków oraz uzależnień behawioralnych i ich rodzin oraz osób doświadczających przemocy w rodzinie w Punkcie Wsparcia;
- 3) prowadzenie zajęć psychologicznych dla dzieci z rodzin z problemem uzależnień i przemocy domowej w jednostkach oświatowych gminy;
- 4) prowadzenie placówki wsparcia dziennego w formie specjalistycznej oraz opiekuńczo-wychowawczej;
- 5) reintegracja osób uzależnionych i nadużywających alkoholu oraz członków ich rodzin,
- 6) organizowanie i finansowanie sesji terapeutycznych dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz doznających przemocy w rodzinie;
- 7) zakup materiałów i wyposażenia dla instytucji zajmujących się udzielaniem pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych.

Cel działań:

- 1) zmniejszenie ilości alkoholu wypijanego przez młodzież;
- 2) podniesienie wieku inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży;
- 3) ograniczenie rozmiarów uszkodzeń zdrowia spowodowanych nadużywaniem alkoholu.

Zadanie to będzie realizowane następującymi metodami:

- 1) Diagnozowanie problemów uzależnień poprzez badanie lokalnej społeczności, w tym przeprowadzenie diagnozy uzależnień behawioralnych.
- 2) Realizowanie, finansowanie i dofinansowanie realizacji programów z zakresu profilaktyki uzależnień i promocji zdrowia, w tym na poziomie:
 - profilaktyki uniwersalnej
 - opracowanie, realizowanie finansowanie programów profilaktycznych o charakterze edukacyjnym dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych,
 - udział w ogólnopolskich i lokalnych kampaniach mających na celu promowanie zdrowego stylu życia oraz bezpiecznych zachowań,
 - realizacji programów o potwierdzonej skuteczności ujętych w systemie programów rekomendowanych,
 - profilaktyki selektywnej
 - opracowanie, realizowanie finansowanie programów profilaktycznych o charakterze edukacyjnym dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych,
 - realizacja warsztatów dla rodzin wzmacniających kompetencje wychowawcze oraz programów promujących wspólne spędzanie czasu wolnego jako alternatywy wobec używek i uzależnień behawioralnych,
 - prowadzenie świetlic dla dzieci z grup ryzyka oraz wspieranie alternatywnych form spędzania wolnego czasu,
 - profilaktyki wskazującej
 - realizacja zajęć terapeutycznych dla rodzin z problemem alkoholowym oraz przemocy i trzeźwiejących alkoholików.
- 3) Upowszechnienie wiedzy dotyczącej profilaktyki uzależnień behawioralnych, w tym wydawanie materiałów informacyjno – edukacyjnych oraz udział w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach.
- 4) Działalność świetlic oraz klubów młodzieżowych na terenie gminy.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służące

rozwiązywaniu problemów alkoholowych

Cel działań:

Tworzenie bazy materialnej i organizacyjnej dla realizacji programów rozwiązywania problemów uzależnień.

Zadanie to będzie realizowane poprzez:

- 1) działania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 2) organizowanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży;
- 3) wolne od nałogów zagospodarowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego

Cel działań:

Przestrzeganie przepisów ustawy w zakresie zakazu reklamy napojów alkoholowych, ograniczeń sprzedaży osobom nieletnim, nietrzeźwym oraz na kredyt i pod zastaw.

Zadanie to będzie realizowane poprzez:

- 1) prowadzenie kontroli w punktach sprzedaży napojów alkoholowych;
- 2) w przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów ustawy kierowanie wniosków do organów ścigania i występowanie w charakterze oskarżyciela publicznego.

Rozdział III

ŚRODKI FINANSOWE GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI

I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

1. Zasady finansowania programu

- 1) finansowanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii będzie dokonywane w ramach opłat pobieranych za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz opłat pochodzących z tzw. „małpek”.
- 2) dokumentem prawnym tworzącym podstawy do prowadzenia i finansowania działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych jest ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 roku (tekst jednolity Dz. U. z 2021 roku, poz. 1119 ze zm.), opinie Regionalnej Izby Obrachunkowej oraz wytyczne Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom.
- 3) niewykorzystane środki finansowe w danym roku kalendarzowym przechodzą do działu ochrona zdrowia, rozdziału przeciwdziałanie alkoholizmowi na rok następny.

2. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Ustala się następujące zasady wynagradzania:

- 1) członkowi Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje wynagrodzenie w wysokości 80 złotych za każdorazowy udział w posiedzeniu oraz 150 złotych za uczestnictwo w pracy zespołu;
- 2) potwierdzeniem uczestnictwa w posiedzeniu i pracach zespołów jest podpisana lista obecności, która stanowi podstawę do dokonania wypłaty wynagrodzenia;
- 3) wypłata wynagrodzenia następuje 1 raz w miesiącu, do 15 dnia następnego miesiąca;
- 4) przepisy dotyczące organizacji pracy określa Regulamin Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Rozdział IV

POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Spodziewane efekty realizacji programu

Spodziewanymi efektami realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2023-2025 w gminie Gostyń są:

- 1) wzrost inicjatyw społeczności lokalnych podejmowanych na rzecz zapobiegania alkoholizmowi, narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży, jak również pomoc osobom uzależnionym;
- 2) wzrost świadomości mieszkańców gminy o możliwości uzyskania wsparcia;
- 3) zmniejszenie naruszeń prawa na rynku alkoholowym, przede wszystkim sprzedaży alkoholu osobom nieletnim;
- 4) uświadomienie zdrowotnych i społecznych skutków nadużywania alkoholu oraz narkotyków;
- 5) wzrost liczby młodych osób zaangażowanych w propagowanie zachowań abstynenckich.

2. Sposób kontroli realizacji programu

Program będzie kontrolowany poprzez następujące działania:

- 1) Burmistrz sporządza raport z wykonania w danym roku gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i efektów jego realizacji, który przedkłada radzie gminy w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.
- 2) stały monitoring programu przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gostyniu;
- 3) gmina na podstawie ankiety opracowanej przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom sporządza roczne sprawozdanie z działalności samorządu gminnego w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

3. Czas realizacji programu

Czas realizacji programu: od 1 stycznia 2023 roku do 31 grudnia 2025 roku.

Uzasadnienie

do Uchwały Nr XLV/514/22

Rady Miejskiej w Gostyniu

z dnia 24 listopada 2022 roku

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2023-2025

Ustawa o zdrowiu publicznym nakłada na gminy obowiązek uchwalenia dokumentu w zakresie prowadzenia działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień, czyli Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Program jest lokalną strategią przeciwdziałania uzależnieniom, służącą zapobieganiu powstawania nowych problemów na terenie gminy oraz zmniejszeniu rozmiarów już istniejących.

Projekt programu został pozytywnie zaopiniowany przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w dniu 25 października 2022 roku.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest zasadne.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Mirosław Żywicki